

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 12 kor.
Félévre 6
Negyedévre . . . 3

Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Kéziratok nem adnak vissza.

Egyes szám ára 30 fill.

A nyiltérben minden garmond sor díja 40 fill.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLÉN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseké: Minden szó után 2 fill.

Peténél nagyobb, avagy diszbutékkal, vagy körzettel ellátott hirdetésekért térmenték szerint minden négyzetcentim. után 6 fill. számítottak.

Állandó hirdetéseké: kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Kazinczy Ferencről.*

... A mesék meséjébe, legendák legendájába illő mesés, legendás alakok azok, a kik irodalmat láttak ott, a hol nem volt még irodalmi nyelv; nemzetet ott, a hol nem volt csak nép, életerős jövőt ott, a hol haldoklott a jelen.

Csak ma is már, midőn csupán 70 év választ el bennünket hősnök halálától, immár alig tudja e kor embere elképzelni azt a rettentő világot, a melyben hősnök fegyvereit forgatta, hogy megművelje a földet, hogy csak vetni lehessen bele.

Ma van egy fővárosunk, hol a nemzet nemesebb szervei összpontosulva vannak. S ha megdobbán a szive ott a középpontban: órák, percek alatt megdobbán az egész magyarság. Ha gondol nemeseit és nagyot, — villámos szárnyakon repül szét a gondolat és egyet gondol vele az egész ország. Gondolatát, érzéseit szétrepíti a drót, munkája eredményét minden irányban elhordja a vasut és hírlapirodalmunk, mint a nemzet élő lelkiismerete, mindennap sok százezer példányban közvetíti házról-házra szellemi, lelki, erkölcsi és anyagi érdekeit az egyeseknek, a millióknak, az összességnek. Akadémiák, színházak, irodalmi társaságok, szépművészeti intézmények, egy nemzeti iskolai oktatás az élet minden viszonyaira való tekintettel szerezve, a magyar nyelv diadala a törvényhozásban, a közszolgálatban, a közoktatásban — *mind ez van, mind ez nem volt*, mindezt álmódúak ama naiv proféták, a kiknek hitükön kívül alig volt valamijök, mégis mindezt ígérték a nemzetnek: várost a pusztaságban, édenkertet az ős-

* Rákosi Jenő remek beszédéből közöljük, melyet elmondott Kassán, ma egy hete, a Kazinczy-emléktábla ünnepies leleplezése alkalmából. Szerk.

TÁRCA.

Két zempléni községről.

— Irta: Dongó Gyártás Géza. —

Az „Adalékok Zemplénvármegye Történetéhez” c. havi folyóiratunk sajtó alatt levő ez évi szeptemberi füzetében kezd közre adni a Zemplén vármegye területén ma élő 451 község monográfiáját és jelenrajzát — a községnevek A—B—C sorrendjében.

Ezek a monográfiák és jelenrajzok az „Adalékok” eddigi I—VII. évfolyamában szétszórtan, csipp-csupokban megjelent adatoknak rendszeres egybefoglalása, kritikai feldolgozása, kiegészítve a történeti kutatásnak egy-egy újabb és legújabb adataival.

Im' itt következik két Árpád-kori községnek — Abara és Agárd helységeknek — a feladás sirjából feltámasztott emlékezte:

1. Abara.

Abara (tótul: Oborin) a Laborez folyó jobb partján, Zemplén és Ung vármegyék határszélén fekvő kisközség, a nagymihályi járásnak keleti zugában, a málczai körjegyzőségben, a felső-zempléni egyházmegyében. — Sátoralja-Ujhelytől, a vármegye székvárosától, 28¹/₂ kilométernyire, a járás székhelyétől, vagyis Nagy-Mihálytól, 23⁷/₁₀ kilométernyire fekszik a sátoralja-ujhely—cézke—jesztreb—nézpest—abara—ráski

erdőben. És ők vették az irtókapát a kezükbe, és hittel a keblükben, nekimentek a vadonnak, hogy kiirtsák, nekimentek a pusztának, hogy életet varázsoljanak bele.

És az élükön haladt a leglelkesebb, a legidealisztikusabb, a legtisztább, a leg-hívőbb, a ki apostol, mártir és hittérítő volt egy személyben.

Ne szonettkéit, ne ódáit, ne epigrammáit, ne dalait nézzétek, ha róla itélni akartok.

Ezek az ő ideális keblének apró imádságai voltak.

Hányan tudják, Szent Pál, a nagy apostol mit imádkozott, mit tett, mit rendelt, mit türt térítő vándorlásában. De hogy mit irt a rómaiaknak, az efezusbelieknek, a korintusiaknak: azt bevezetésül olvassa a pap, mikor Jézus Krisztus misztériumát bemutatni készül a szent misén.

Mit irt Kazinczy Guzmics Izidornak, Zádornak, Toldynak és annyi másnak, — azt nézzétek, azt olvassátok és teljék meg a lelketek az ő lelkével, elmétek az ő hitével, szívetek az ő szeretetével. Ott revelálódik az ő nagysága, az ő termékenyítő hatalma, az ő tündöklő fensége, tisztasága és magyar hite, fenséges ereje.

Módban, eszközökben, technikai ügyességekben, pénzben és viszonyok kedvezésében a leghitványabb is közülünk mennyivel nagyobb és hatalmasabb, mint ő. De mily törpe a legnagyobb is közülünk, ha hitét az övéhez, küzdelmét az ő küzdelméhez, munkásságát az ő munkásságához és jutalmát az övéhez méri. Mily hamar egyesíthető ma az egész nemzet egy dörgő tapsra, hogy egy jó mondást, egy ötletet megjutalmazzon.

Hol volt akkor a nemzet?

Ennyi meg ennyi vármegye, ennyi meg ennyi város volt a nemzet, szédara-

törvényhatósági közut mentén. — Töszomszédosak vele a tőle 2° klm-re fekvő Nagy-Ráska, Nézpest (3° klm.) Petrik (2° klm.) és Málcza (4° klm.) kisközségek. Deregyőhöz 10¹/₂ klm.-nyire fekszik. — Molyvás határa, mely 3319 kat. hold kiterjedésű s nagyobb felével a Laborez és Latorcza folyók közt terül el, már a kő- és bronzkorszakban élt embernek kedves szállása volt! azonkívül emléket hagyott itt maga után, s pedig egy-egy határdomb formájában, az az ő emberiség is, melynek tagjait „dombépítő ember”-nek (mound-builder) nevezi a művelődéstörténelem².

Már az Árpád-korban, és pedig Haragissa* falunak 1278. évi határjáró levelében, említettik mint a „Laboreza” táján fekvő tanya „villa Abra.” Van bírói írásos tanúság is, melyet Göncz községben állítottak ki az 1300. év folyamán; abban meg „Abroafölde” „terra Abroa” szerepel, melyet Szalók fia, Mihály, tilalom alá vesz, birlalója, Martonos mester ellenében. Van egy 1324. évben kelt öröklevelünk is, mely tartogatja „terra Abra” emlékezetét. Ismét egy másik, 1356-ból kelt okiratban Mihály, Gaál fia, „de Abra” neveztetik.³

¹ V. ö. „Akk” II. évf. 242 l.

² U. o. II. évf. 272 l.

³ Haragistya nevű birtok van ma is Abauj-Torna vármegyében. (V. ö. Jászay Pál közleményével, Uj Magyar Múzeum II. évf. 826. l.) Érdekesnek tartom itt felemlíteni hogy az u. n. „avar kor”-ból csak egyetlenegy avar szó, a „bokolabra” maradt reánk, de jelentésménye ennek is ismeretlen. Talán így olvasandó: bokol-abra s akkor talán, az abra = abara.

⁴ Hazai Okmánytár. VII. K. 292. l.

bolva, egy negatív életű diéta szizifusi küzdelmeit hánytorgatva; semmiről nem rendelkezve, minden pozitív törekvésében már az akarat első törekvésénél leverte. Nem szenvedett — a szegényhaláltól véletlenül megmenekülve — hősnök semmi okért harmadfélezer napon itt iszonyu rabságot?

És hol volt a nemzet, hogy megoldalmazza?

A vármegyék, városok, mikor a mult század elején Kazinczy apostolkodását végezte, csak Magyarország volt, nem volt a nemzet. Ezek az apostolok éppen a nemzetet keresték. És ők voltak csupán maguk a nemzet. Ők voltak az írók, a költők, a művészek és ők voltak egyszersmind a publikum is. Maguknak és egymásnak irtak. Széphalmon Kazinczy, talán Sümegen a Kisfaludyak, Debreczenben Csokonay, itt Anyos, ott Guzmics, Baecányi, amott Döbrentey, Horváth — disjecta membra!^{**} Irtak maguknak, küldötték egymásnak munkáikat, kiadtak egy-egy almanakot, próbáltak valamelyes ujságot, és hirt adtak egymásnak arról, hogy hol lehetne még 15, még 20 példányt elhelyezni. Mily iszonyu szegénység!

És nem fáradtak bele ez iszonyu szegénységbe. Mint Homér hősei: a csatán átkialtoztak egymáshoz, buzdítva, biztatva egymást és erőt és hitet adva egymásnak, és álmodt és lelkesedést és a jövőbe látást.

És ujjongtak, ha valamelyiköknek valamije sikerült és addig folytatták e csodás, szent játékot, a mig kettő megtörtént; kezükben észrevétlen föléledt, megpallérosodott, nemesebb, felsőbbrendű célok szolgálatára alkalmas lett a magyar

** Széjjel szórt tagok.

Községneve, Podhraczy József hazai tudósunk szerint, azt jelenti, hogy „Abavize”⁴ mert ar = or = hor = víz. Tót neve: Oborin, a mi azt jelenti, hogy „jávorfia.” Abara határa csakugyan egyik része volt a ma úgynevezett, mert teljesen kipusztított, szántóföldde átváltoztatott „Nagyerdő” pusztának, melyet a Laborez—Ondava—Latoreza folyók alkotta vizkar (rocha) ölel körül.⁵

Négy (Kis, Nagy, Alsó és Felső előnevekkel birt) telepből fejlődött és alakult egy községgé. A XV. században „város”. Vára is volt „Castrum Abara.” 1471-ben Upor László volt az ur abban és környékén, hanem Mátyás király törvényhozása ezt a „latrok barlangját” 25 nap alatt leromboltatni rendelte. (Corp. Jur. 1471. t. c. 29. §.) Fia, Upor Tamás, valószínű, hogy azért mert a törvénynek még 3 év múltán sem engedelmességet, 1474-ben „megnótáztatott” (V. ö. „Akk” V. évf. 324. l.)

Letűnt évszázadok rendjén birtokosai voltak: a Baxa-, Bence-, Czékey-, Dobó-, Nyárasapáthy-, Tárcazy-, Upory, Perényi-családok. Zrinyi Ilona, I. Rákóczi Ferenc fejedelem özvegye, 1684-ben

⁴ Pesti Frigyes: Magyarország Helynevei I. K. 27. l. — Az ar él ma is az ár-ban. Az aba (oba) elavult magyar szóalak, a mai apa.

⁵ A „Nagyerdő” pusztá monográfiájáról 1538-ból érdekes egy okiratot közöltem az „Akk” V. évfolyamának 31-ik lapján, hol mondatik: „... Abara ... in Sylvia.” Tehát még a XVI. század folyamán is Abara erdősség közepette feküdt. Ez az okirat tudósít arról is, hogy az erdőben akkor még anya nevű erceske is volt. Talán ennek az ellentéte volt az apa (aba, oba) ér. Ha így: akkor a topográfia is igazat ad Podhraczy szónomozásának.

nyelv és egymáséhoz vert fegyvertük, pajzsuk zaját kezdette meghallani a körülöttük levő világ.

És az a fenséges epopéja, a mely utánuk következett, hősökkel, minők Vörösmarty, Petőfi, Arany, Széchenyi, Kosuth és Deák — ez az epopéja készen kapta a maga invokációját: a lelkeket, a vitézeket, a tettevalóságot, a hívőket egyaránt.

Kazinczy és társai ott fekszenek abban az árokban, a melyen keresztül juthatott el a magyar nemzet az új élet várába, a modern nemzetek versenyébe — nemzetnek. Ott fekszenek: az ő testük töltötte meg az árkot, hogy az új, a szerencsésebb, nagyobb, de nem érdemesebb nemzedék keresztül roboghasson rajtuk s elvegye az ő munkájok és a saját küzdelmeik a diadalát.

És a sas repül újra. Szárnya csattog az éterben. Szeme a uapba néz. És repülése az emberek ámulatára újra méltó! A magyar nemzet titáni harcok, mitológiai szenvedések után, melyhez Kazinczy és társai ásták és csiszolták ki fegyvereit, lelkét és isteni nyelvét: ez a nemzet visszahódítván magának elveszett hazáját, tekintetét a világhistóriára szegzi ismét, merészen néz a művelt nemzetek versenyére, mert eljutott oda, hogy szerepet kérjen magának benne.

A sas repül újra. Szárnyával lelkesedésünk verdesi a levegőt. Tolla fénylik a napban. De dicső és merész röptében vissza-visszanéz s erejének és tolla diszének teljességében érezvén magát, gyönyörrel áll meg szeme e fejedelmi városon, a mely forgónak kalapjára tűzte egyik elhullott tollát a sasnak.

Hadd dicsóítem én hát e várost, a a mely az érdemest ünnepli, megjelölve a helyet, a melyen egykor vendégül bért és megpihent Kazinczy Ferenc.

E nemes és dicső városnak kettős hagyománya ragyog e mai cselekedetében. Először is a kuruc lélek, melyet gyermekei ápolnak.

Senkise értsen félre. A kuruc lélek alatt én nem napi politikai érzületet vagy irányt kívánok érteni, hanem azt a nemzeti szellemet, a mely nélkül egy nemzet sem élhet, egy nemzet se remélhet nagyságot.

Ilyen értelemben, ha föltenném azt a kérdést, hogy ebben a pillanatban rajtam és a kassaiakon kívül ki a legnagyobb kuruc ezen a világon: az igazsághoz hiven azt kellene felelnem, hogy a legnagyobb kuruc mi rajtunk kívül, a kik itt szemben

állunk, mint előadó és hallgató, — a legnagyobb kuruc, a — német császár, aki, ha németjeihez szól, mindig a németiség dicsőítésén kezd és magasztalásán végezi szavait; és a mikor pohárral a kezében a magyar királyhoz szól: megtanulta magának Zrinyi Miklóst és róla szól, meg a magyar dicsőségről.

Tehát ez a kuruc-hagyomány az egyik, a mi e mai Kazinczy-ünnepben érvényesül. Mert a nemzet föltámadása, új élete, dicsősége, az nem a politikusok műve, hanem a költőké és íróké. Kazinczyé és az irónemzedéké, a mely körülötte élt.

Ők szántottak, ők vetettek, a politikus nép csak aratott utánuk.

Az aratás, a takarítás is verejtékes munka, néha véres is, acélos derekat kíván és szilárd, kemény gerincet; de nincsen aratás szántás és vetés nélkül. A magvetők verejtéke volt az első, a mely e drága anyaföldbe hullott.

A második hagyomány, a mely mint a nemes érc tündöklék e mai ünnep állagában, a kassaiak művészi hagyománya, esztétikai lelke. Mert e fejedelmi Kassa irodalmi és művészi város volt régen és ez a hagyománya sugallta neki, hogy Kazinczy emlékének ünnepét az országos dalverseny gyönyörű koszorujába illeszse bele.

Dalt a dalosnak — éneket a hazafinak — himnuszt az érdemnek!

A nyelv maga, Isten legfőbb ajándoka, a melylyel urrá tette minden teremtményein a Teremtő az embert, ez az isteni adomány már magában muzsika. A zene nem is egyéb, mint a nyelvekben rejlő ritmikus lüktetésnek kialakítása felsőbb rendű, ritmikus művészetté. Innen van a muzsikának nemzeti jellege. Az olasz zenében az olasz nyelvnek, a franciában a francia nyelvnek a ritmusa lüktet.

A magyar zenében, a mi egyetlen, semmi más, sem rokon, sem idegen nyelvhez nem hasonlító. fenségesen nyugodt, tiszta, átlátszó törvényű nyelvünk ritmusának kell élnie.

Érzitek-e, Magyarország dalosai, e szép városnak ma megkoszoruzandó művészei, a nagy, a döntő hivatást, a melyet szolgáltok szózatok ajkatokkal? Egy külön csapat, egy külön fegyvernem vagytok ti is a léleknek, szellemnek ama fényes hadseregében, mely a magyar nemzetért vívja föntartó csatáját a pusztitva elrohant időkkel.

Ha beleillenék ünnepi szózatomba a profán szó, azt mondanám: a modern ma-

zálomba adta Klobusiczky Ferencnek, a ki új adományképp Leopold királytól nyerte birtokul. — 1705-ben az abariak rozsz fát tettek a tűzre; ugyanis, hogy a király kegyébe jussanak, a községökben éjszakázott Rákóczi-katonákat loppal meggyilkolták, a mi miatt Rákóczi halálbüntetést mondott fejükre. — 1780-ban, Rákóczi-jogon, Aspremont grófra, a Rákóczi Ilona hereg-asszony férjére szállott. — Ma nagybirtokosok ottan, s pedig Rákóczi jogon, a Széchenyi grólok, továbbá a Lónyay grófok.

Említésre méltó dülőinek nevei: *Felső-, Kis-Abara, Alsó-Kis-Abara, Kis-Abara* (külön) *Tófeneksor, Temetősor, Dobik, Gecki, Babocska, Hamuszög, Ördöguszög*. Ezekben a dülőnevezetekben a hely története él.

Rétjei közül a *Csopánkői* és a *Rétkaraj* említendők.

Vályi Andrásnak 1790-ben magyar nyelven írott műve (Magyarország Leírása) még azt mondja Abaráról, hogy *tót és magyar falu*; de Szirmay Antal 1803-ban megjelent, előbb idéztem latin könyvében a derék református magyar községről már így szól: „... colonos linguae Vngaricae ita tenaces habet: ut aliam nec discere, nec loqui velint“... a mi azt jelenti hogy: lakosai a magyar nyelv dolgában olyan vastagnyakúak, hogy más nyelvet sem tanulni, sem beszélni nem akarnak.“ — Eljének!

A legújabb (ez évi) népszámlálás szerint lakosainak száma 821 lélek volt, távollevőnek találtatott (s talán Amerikában) 10%, *fogyás*, a

* Szirmay: »Notitia Top. Polit.« 372. l.

gyar szellem kombattáns hadseregében ti vagytok a — banda.

Fujjátok lelkesen, a szépeknek, a nagyoknak, a nemzetnek, a háromszintű lobogónak dicsőítésére, ifjaink lelkesítésére, öregek gyönyörűségére!

Hozzád pedig, te szép, te lelkes, te ünneplő város, a ki emlékké avatod a házat, a melybe egykoron a mi Kazinczy betért s a hol gyönyörködve e városban és lakóiban, munkás és ihletett feje megpihent: hozzád térjen be a gondviselés, de ne megpihenni, hanem kiterjesztve szárnyait asszonyok, gyermekek és férfiak fölé, — munkálni jólétét a városnak, elüljáróinak és lelkes polgárainak, a királynak és a nemzetnek, a mely szívünkben lakozik.

Hogy mindnyájan — a legelső magyar ember és a legutolsó — lélekben, hitben, törekvésben méltó legyen ahhoz, a kit ünnepelnünk becstület és dicsőség — Kazinczy Ferenchez.

A „szabad asztal“ érdekében.

Nyílt kérelem

Sátoralja-Ujhely város nemeskeblű tanügybarátaihoz.

Hazánknak még mindig fejlődéskorban levő, de nagy fontosságú nemzeti missiójának mindjobban és jobban megfelelő népoktatásügyével a néptanítás igénytelen gárdájának anyagi és erkölcsi érdekei oly szoros össz-függésben állanak, hogy manapság az iskola és a tanító fogalmi szinte elválaszthatatlanok egymástól.

Hiszen köztudomású tény, hogy: *amilyen a tanító, olyan az iskola*; — és feltétlenül igaz az egyik neves hazai tanfőúrunk már mintegy husz év óta szállóigévé vált az a kijelentése, hogy: „*az iskola — én vagyok!*“

És a magyar társadalom, a művelt nyugati népek sorába nevelt magyar nemzet, ezeknek tudatában is csak a legmostohább módon gondoskodik a tanítás anyagi ellátásáról.

Igaz ugyan, hogy a jelen napjainkban közoktatásügyi kormányunkat képviselő, fenkölt lelkű Wlassics miniszter számtalan tanujelét adta már bölcs belátásának, mely a helyzet tarthatatlanságát hangoztatja és a rendelkezésére álló eszközök és módok segítségével és korlátain belül iparkodik is enyhíteni a mostoha törvények következtében reánk szakadt keserves helyzetünkön; de ez idő szerint való állapotunk azért még mindig oly jelentéktelen javulást tüntet fel, hogy az valósággal alig vehető még figyelembe.

Csaknem teljesen magára hagyott áll a magyar tanítás anyagi gondoktól terhes helyzetének közepette és ha a „*segíts magadon és az Isten is megsegít*“ elvében vigaszt nem is igen talál, a nemesszövű társadalommal szemben lehet reménye arra, hogy az önszegedelemhez némi eszközöket nyújthat neki.

Soha jobban nem érzi nyomasztó helyzetének súlyát a tanító és különösen a környékbeli falusi tanítás, mint ilyenkor, az iskola kezdetének

IX. honvédezzredbe; nyilvántartják a 28-ik népfelkelő járásban.

2. Agárd.

Agárd — a XIII. századbeli latin nyelvű okiratokban, hol először találkozunk nevével, *Agard* — nevezetét bizonyosan az „*agár*“ szótól vette.

A dolgot úgy kell képzelnünk, hogy *István*, Sárospatak kir. hercege, a későbbi V. István király — kiről feljegyezte a történelem, hogy a „*Thyabodrogkez*“ is kedves vadászó területe volt, a hol sokszor éjjel-nappal űzte az erdőségek fejedelmi vadját, a bölényt, — az ő becézett „*királyi kutyapécerei*“ nek a mai Agárd község táján is adhatott szállást.

Hogy abban az időben, vagyis a XIII. században, nem csak itt, de vármegyénk területén másutt pl. Luczon is volt olyan kir. pecérek földje (terra Caniferorum Regalium) okirat bizonyítja.* II. Endre királyunknak pedig az 1222. évi XV. törvénycikkelye így szól a királyi pecékről: „... caniferi ... non praesumant descendere in villis Servientium“ (vagyis, hogy a kutyapécerek ne merjenek megszállani a királyi szolgálóinak, a köznemeseknek tanyáin,) tehát külön, a saját maguk külön szállásaira voltak utasítva. — Ilyen külön „*agárszállás*“ lehetett akkor a mai Agárd. Ha így volt: akkor Agárd község kezdete királyi telepítés, keletkezése visszanyúl az Árpád-házi királyok korába s mint a királyi „*hundsman*“ -ek tanyája bizonyosan a királyi-helmeczi ispánság alá tartozhatott.

* Szirmay: Not. Top. 173. l. és „*Akk*“ VI. évf. 165. l.)

Folytatás az I. mellékleten.

Sorozat a 66-ik hadkiegészítő kerületbe, a

köznevelésével, amidőn elemit végzett gyermekének a középiskolába való továbbképzését gondjával — az anyagi eszközök híján — tanác talanul áll. Es az apai szív, a társadalom mostohassága felett való méltó elkeseredéssel kénytelen belenyugodni abba a szomorú gondolatba, hogy gyermeke előtt — tehetség, szorgalom és a szülei önfeláldozásra való készség dacára — elzárul a tudományos pályához vezető út.

Ez a szánalomra méltó kép lebegett évekkel ezelőtt a magyar tanítószegély egyik pátriárkájának, jó Péterfi Sándor, min. oszt. tanácsosnak, lelki szeméi előtt, amidőn fáradhatatlan buzgósággal a székesfővárosban létrehozta a tanítók főiskolájába járó gyermekei számára az u. n. „szabad-asztal“ intézményét, mely abban áll, hogy jószívű emberek egy-egy ifjút az egész iskolaéven át ingyen étkezésben részesítenek.

Ez a szomorú kép tárult fel a sátoraljajuhelyi áll. népiskola tanítótestülete előtt is midőn egy, ebben az irányban felmerült indítványra egyakarattal, közlekedéssel hozta meg a határozatot, hogy a helybeli főgimnáziummal kapcsolatosan zempléni vármegyei szegénysorsu tanítók fiai számára is megteremtik azt az áldásos intézményt.

E határozatot azonban a tanítótestület, természetesen csak abban a biztató reményben találhatta megvalósíthatónak, ha városunk nemes-szívű társadalma nem zárakozik majd el a jótékonyaságnak ez elől az újabb áldozata elől sem és módot fog nyújtani arra, hogy ez a nemes cél megvalósítható legyen.

Félreértés elkerülése végett szükségesnek tartjuk már eleve jelezni, hogy nem csak teljes évi étkezés adományáról van szó, hanem pl. egy fiút hét család is elláthat évi étkezéssel olyképen, hogy az egyik család az egész éven át minden hétfőn, a második család minden kedden, a harmadik szerdán s így tovább szóval a hétnek egy-egy oly napján ad étkezést ambuláns kórháznak, a melyiken legkevésbé sem válik majd terhére.

Ezen a módon pedig a tanítótestület kebléből e célra alakult bizottság a sátoraljajuhelyi rk. főgimnáziumba járó zempléni vármegyei szegénysorsu tanítók néhány gyermekét könyvedén elláthatná étkezéssel.

Ez áldásos intézmény létrehozásához kérjük a sátoraljajuhelyi nemesszívű közönség nagylelkű támogatását.

Es engedje hinnünk, hogy a midőn ebben az ügyben gyermekeinek tanítóit kopogtatnak ajtain, a jótékonyaságnak kenyeresestevéik érdekében való igénybevétel tekintetében nemes szívűségébe vetett bizodalomuknak megingania, reményükben csalatkozniok nem lehet soha!

Vágó Gyula, Mihályfi József,
áll. isk. ig. biz. elnök. áll. tanító biz. gondnok.

Felhívás

t. Zempléni vármegyei tanítószegélyhez.

A sátoraljajuhelyi áll. el. népiskola tanítótestülete, egyetértően a „Zempléni vármegyei Tanító-Egyesület“ alsó körével, a vármegyei szegénysorsu tanítóknak a sátoraljajuhelyi főgimnáziumba járó fiai részére a székesfővárosihoz hasonló szabad-asztal intézmény létrehozását határozta el.

Ennélfogva felhívjuk mindazokat, kik ezt

Fekszik a király-helmec — baeska — bély — kis-tárkányi (14² klm. hosszú) és a király-helmec — perbenyik — örhegyi (12² klm. hosszú) között szakaszokat egybekötő örhegy — agárd (3 klm.) kis-tárkányi közut szakasz mellett, hol a hajlós szakaszok, télviz idején, alig járhatók.

Az Agárd határában talált történelmi leletek kétségtelenül bizonyítják, hogy a Kis- és Nagy-Agárdból egyesült község *ős-gyarmat* helyén települt és hogy emberlaktá föld volt az a csiszolt kőkorszakban már, sőt jóval előbb. Agárd őskori helyrajzára élénk világosságot vet az az *ős agyagedény-lelet*, melyet tüzetesebben az „Adalékok“ jelen évfolyamának 2-ik füzetében irtam le. Az agárdi Árpád-kori magyar sírokat a múlt évben tártuk fel, nov. hó 26-án. Ezeket az igen tanulságos és becses sírleleteket is tüzetesebben ösmertettem már az „Akk“ jelen évfolyamának 1-ső füzetében.

Mindezek alapján merem megismételni, hogy Agárd — mely a vagyonos Agárdy- és az agárdi Tewke (Töke) köznemesi családok virágzása életében, a XIV. és a XV. századok folyamán, a bodrogközi nemesi birtokosok csoportjának számottevő központja volt — *Árpád-ház-korabeli település helysége* és az az *ős-magyar vitéz*, kinek porlatag csontjai mellől a fegyverzeteket még eléggé ép állapotban emeltük ki az Agárd alatt fekvő Terebes-homokból, nagy valószínűség szerint az V. István király vadásztársaságához tartozott egyik főúr lehetett, míg a lábánál arera

a kedvezményt már a legközelebb jövő 1901—1902. iskolai évben igénybe venni óhajtják, hogy ebbe a szándékukat legkésőbb a folyó aug. hó 30-áig alulírott bizottsági elnöknel jelentsék be.

A szabad-asztal kedvezményére csakis oly Zemplén vármegyei tanító gyermeke tarthat igényt, kinek atyja a Zemplén vármegyei tanítóegyesületnek legalább a f. évtől kezdve rendes tagja.

A szabad-asztalhoz való felvételt illető bizottsági határozatról az érdekeltek idejekorán értesíttetni fognak.

Sátoraljajuhely, 1901 aug. 20.

Vágó Gyula, Mihályfi József,
áll. isk. ig. biz. elnök. áll. tanító biz. gondnok.

Vármegyei ügyek.

A kereskedelemügyi kir. miniszter tudatja, hogy a paplanosipar oly iparág lévén, mely kézműves természeténél fogva csak hosszabb gyakorlás útján sajátítható el, intézkedett hogy az 1884. évi XVII. törvények 5. §-ában körülírt képesítés igazolására vonatkozó rendelkezések a paplanosiparra is alkalmaztassanak, vagyis a paplanosipart a képesítés igazolásához kötött mesterségek közé sorozta.

Beváltási árak. A m. kir. pénzügyminisztérium a magyar korona országában a dohánnyelvények részére termelendő s beszállítandó dohánylevelekért az 1901—3. évekre megállapított beváltási árak tárgyában kiadott „Hirdetmény“-t közzé tévén, annak az illető járások szolgabírói hivatalaiban, úgyszintén a dohánnyelvény termelő községek házainál (a bírói házánál) történendő kifüggesztése iránt a vármegye alispánja intézkedett, mit ezen az uton is figyelmébe ajánlunk az érdekelteknek.

Pénztárvizsgálat. A t. vármegyei közpénztárainak havonként teljesítendő megvizsgálására kirendelt küldöttség tegnap d. e. 9 órakor fogott a vármegyei gyámpénztár vizsgálatához. Lapunk nyomtatásakor még a vizsgálatnak nem volt vége.

Versenybírálat. Abauj-Torna vármegye alispánja lapunk útján is tudatja, hogy a gíbarti Hernád-híd helyreállítása 3841 K. 01 f. összeg erejéig megengedtetvén, e munka kivételének biztosítása céljából Kassán, az alispán hivatalos helyiségében, zárt ajánlati versenybírálat lesz a f. évi aug. hó 28-án, d. e. 10 órakor.

Hírek a nagyvilágból.

Törökország és Fráncoiaország között annyira feszültté vált a diplomáciai viszony, hogy talán már meg is szakadt. Emiatt a *francia kormány tengeri haderejének egy részét Konstantinápoly alá küldötte Aubert tenger-nagy parancsnoksága alatt.*

Miklós muszka cár és neje a f. évi szept. hó 17-én francia területre érkeznek, hogy személyesen tanúi legyenek a Rheimsban tartandó záróhadgyakorlatoknak.

borulva, minden sirmelléklet nélkül feküdt csontvázak gazdái alighanem az ő szolgáinak földi maradványai lehettek.

A honfoglalás előtt oláhság „tűzhely“-e volt. Ugyanis Agárd határában egy dűlőnek ma is *Kabolas-szög* (Kabola-zug) a neve, a mi oláh nevezetű, magyarul tűzelőhelyet jelent. Nevezetesebb dűlőnevei még: *Dorgó, Kőtelek, Nagydélő, Pátherhomok*. Határa hajdan, s pedig egész a Bodrog-Tiszaszabályozás megkezdéséig, északon része volt a „bodrogközi tenger“-nek, déli és keleti dombos, homokos határrészt pedig erdőség borította, hol a *bőlény* társaságában kellemes otthont találtak maguknak a vadállatok ezrei. Ma, tavainak kivételével, felszáritott termőföld az egész határ, az egykori erdőségnek csak a neve maradt fel, az is szláv formában (Terebes.) Vizei, a Tisza-szakaszon kívül az *Asztrab, Vértó, Mártonó, Mikonya, Vajácsó, Koresó, Morotva, Darvas* és a *Garadnya* nevezetű tavak. — Erről a Garadnyatóról az a *szájhagyomány* maradt fel, hogy haj-

* Kabola és Kabala nevezetű községek vannak Máramaros, Szolnok-Doboka és Bihar vármegyéiben, tehát a Kabola nevezet oláh eredetűnek látszik előttem.

* „Akk“ VII. évf. 30 l.

¹⁰ Korchma Menyhért agárdi jegyző közlése.

¹¹ Helyesebben: *Vértó*. Az elnevezésben érdekes, hogy bár folydogáló vizről van szó, mégis *tó* (tehát álló víz) a neve. E különös dolog magyarázatát úgy gondolom, hogy a *Vértó* érnek latinkorabeli okiratban „Vertag“ (vertagus = agár) lehetett a nevezete. A *Vertag*-ból formált aztán az agárdi magyar ember *Vértó* szóalakot.

¹² Szájról-szájra adott hír szerint nem-e ez a „Boszorkánymártó“-tó, melyet Árpádok okirat emlit, tehát léteznie is kellett ott valahol a Bodrogközön.

Eugénia császárné, III. Napóleon özvegye, veszedelmesen megbetegedett.

Mongolországban most, hogy a nemzetközi nagyhatalmak kivonták hadereiket Kinából, újabb boxer-mozgalom kezdődött.

A békeher galambja ismét felreppent Dél-Afrikából, hol a maroknyi búr nemzeti hadsereg oly jelentékeny sikereket vívott ki a negyed millió főnyi angol hadtestekkel szemben. Legújabb hír szerint az orosz cár és a német császár együttesen tesznek közbenjáró lépéseket, hogy búrok és angolok között barátságos meg egyezés jöjjön létre.

Hírek az országból.

Öfelsége a király hetvenyedik születésnapját ma egy hete fényes ünneppel ülték meg székes fővárosunkban és az egész országban. A nemzet örömeiben osztoztak Európa összes uralkodói, kik szívből jött üdvözléseket küldöttek a királynak.

Rákóczi kurucok. Máramaros hazafias közönsége körében mozgalom kezdődött, hogy nemzeti közadakozásból emlék állíttassék Rákóczi kurucainak, kik *Dolha* község határában 100 esztendővel ezelőtt vértettek el a közszabadságért.

Kazinczy Ferenc emlékének Kassán, ma egy hete gránittáblát állítottak abba a házba, melyben a „szent öreg“, a XVIII. század végén mint a „nemzeti iskolák királyi felügyelője“, pár esztendőn át lakott.

Magyarországon a honatyák választására jogosított, illetve összeirt szavazók száma 960,000. Ebből 587,000, vagyis 61% magyar, a többi, vagyis 59%, a nemzetiségek közt oszlik meg s legtöbb (12%) a német és szász. Foglalkozás szerint 414,000 választó birtokos, 146,000 iparos, 168,000 hivatalbeli, 72,000 kereskedő és csak 37,000 választó független (orvos, ügyvéd, tanár stb.) A honatyajelöltek száma, kikből pedig csak 453 válhatik honatyává, meghaladja eddig a 2000-et!

Az orvosok és természetvizsgálók az idén Bártfán, a fürdőben, tartották meg évéről évre megismétlődő vándor-gyűléseket. A gyűlésnek társadalomtudományi csoportja f. hó 22-én ülésezett, mely alkalommal *Mailáth József* gróf a szocializmus multjáról, jelenéről és jövőjéről beszélt.

A székelyek Erdélyből tömegesen kezdenek kivándorolni Amerikába.

A Vörösmarty-szobor gyűjtésével a „Bp. Hirlap“ már közel jár a 180,000 korona összegig emelkedő alaphoz.

Külömfélék.

— **Szent-István-napja.** F. hó 20-án ünnepeztük Sátoraljajuhelyben első szent királyunk napját, melyet a törvényhozás nemzeti ünneppé avatott. A vármegyei háza, a város háza, valamennyi középület fellobozása és már kora reggel tarackok durrogása hirdette a nap jelentőségét. Uj helyben emeli az ünnep fényét és mozgalmasságát az is, hogy a róm. kat. plébániatemplom védőszentjének emlékére ezen a szent

dan annak a tónak a helyén állott volna a falu, mely ott elsüllyedt. Karácson éjjelen még ki-kihallatszik a Garadnyából az elsüllyedt harang hangja.¹³ Ez a szájhagyomány rokonságban lehet a Karesa-regéjével.¹⁴

Erei: a *Balázsér, Fenyér, Kocsisér* és *Kotnocsér*.¹⁵ — Annak az árkádiai boldog állapotnak, mikor a „föld mag és eke nélkül nyújtotta a javakat“ a Bodrog-Tiszaszabályozás óta Agárdon és környékén is vége! Mert a hol egykoron a tejszék és mézszék hömpölyögtek árjai* ott most a Tisza — Petőfivel szólva — a „föld legjamborabb folyója“ . . . Hajdan földesurak voltak: az Agárdy, Azary, Nagytárkányi, az Országos vallás-alap, Ormos, Pálóczy, Perényi, Tárcazy, Tolvaj, Töke, Vékey és Szécsy-családok. Hogy milyen előkelő család volt az Agárdy-család: csak egyet említek. Agárdy Lászlónak (élt a XV. században) fejedelmi sarj: somlyai Báthory Anna (előbb Nagymihályi Dénesné) volt a felesége.

Ma „legtöbbadót“ fizetők: a Leleszi prépostság, Sennyey Béla br. és Barati Sámuel. — Érdekes egy történelmi adat, hogy a tákoszó kiskoru Agárdy Lajostól 1452-ben Boksay Balázs leleszi prépost vette örök áron az agárdi ingatlanságot, és pedig 824 hold szántóföldet 400 (azaz négyszáz) ezüstarton.¹⁶

Agárd, mely körjegyzőség, esendőrör és

¹³ Korchma M. közlése.

¹⁴ Közöltem az „Akk“ jelen évfolyamának a 255. l.

¹⁵ Korchma M. közlése.

* Lukács: Saturnáli levelek.

¹⁶ „Akk“ VII. évf. 32. l.

napon bucsut tartanak, a mikor ezer és ezernyi nép sereglik össze a közel és távoli falvakból és ellepi a templom környékét, a Széchenyi-teret, a hol mézes bábos sátrak, gyümöleshalmok dinyepiramisok vannak elhelyezve. Délelőtt 10 órakor volt az ünnepi nagymise, melynek kezdete előtt a vallási és hazafias érzésektől áthatott, valóban tartalmas prédikációt *Malicsky József* s. pataki káplán mondotta. A misén hét pap segédletével *Gruschka* Lajos pataki plebános celebrált. A baloldali első padosorokban ültek *Hadik Béla* gr. főispán, *Matolai* Etele alispán, *Dókus Gyula* főjegyző, *Nemthy* József árvászéki elnök, mind a négyen diszmagyarban; ott voltak még többen is a vármegyei és a városi tisztikarból, továbbá a kir. törvényszék, ügyészség s egyéb állam hivatalok tagjai, — a jobboldali padosorokban pedig, *Benárd* Jenő őrnagy parancsnokkal, a m. kir. honvédtisztikar foglalt helyet. A templom többi padját s minden zugát szorongásig megtöltötte az ünneplő közönség. Ugy a templomban, mint kívül a tolongó és szorongó sokaságban a rendet, mely mindvégig példás volt, a diszbe öltözött rendőrség tartotta fenn. Nagy mise alatt a kóruson a róm. kat. énekhar, *Szappanos* Imre kántor dirigálásával, négyes karban szép énekdarabokat adott elő. A honvédszászlóalj ezen a napon is kivonult és pedig a diszszázad, mely ötször adott sortűzetet, *Neupauer* főhadnagy vezénylete alatt a templom előtt, három század pedig a Széchenyi-terén volt felállítva. Féltilzenkettőkor, nagymise után, az egész zászlóalj diszmenetben vonult el a vármegyháza előtt. Az utca tarkasága és mozgalmassága csak a délutáni órákban szűnt meg, mikor a falusiak szent zászlókkal és hangos énekeszöval hazafelé indultak és a sátrasok is elpakoltak. — *Kelese* községünkben, a sztropkai járásból, írják a „Zemplén“-nek: István- király napján sikerült bucsu volt *Kalesén*. Ft. *Tutkovics* József k. domási r. k. lelkész mondta az énekes misét. Nemesak a köznép, de a környék intelligenciája is nagy számban volt jelen. Az intelligenciát ebédre *Zaborovszky* Kornél körjegyző látta igen szívesen vendégszerető házában. Ebéd után az iskolában tánc volt, mely reggelig tartott.

— **A király születésnapja.** Ófelsége, dicsőségesen uralkodó jó királyunk születésének 71-ik évfordulóját, mint mindenütt szép hazánkban, azonképp Ujhelyben is a szokott fényvel ünnepeltük meg. Viradatkor a „Heeské“-ről hangzó mozsárlövések tudatták a nap kiválóságát. Az összes középületek zászlódszt öltöttek. Délelőtt 9 órakor a róm. kat. plebániatemplomban hálaadó Istentisztelet volt énekes nagymisével, melyet fényes segédlettel *Katinszky* Geyza plebános mondott. A templomban, *Hadik Béla* gr. főispán vezetése alatt, ki tartalékos huszár hadnagy diszben jelent meg, ott voltak a vármegyei, városi összes tisztviselők, egy páran a kir. törvényszékek is *Keresztessy* Lajos h. elnök mellett, nemkülönben a kir. járásbíró és kir. ügyészség tagjai is testületben. A jobb oldali padosorokban *Benárd* Jenő őrnagy vezetése alatt a honvédségi tisztikar foglalt helyet. Mise ideje alatt a templom előtt *Szepessy* Kálmán honvéd-szászados vezénylete alatt egy diszszázad volt felállítva, mely pompásul sikerült szalvélovéseket tett. A honvédszászlóalj három százada, melyet *Danek* Leo százados vezényelt, a Széchenyi-téri park felső részén állott. Templomi szertartás után a honvédszászlóalj a vármegye székháza előtt elhelyezkedett zászlóaljparancsnok, tisztek, főispán, alispán stb. urak előtt sikerült

anyakönyvi kerület székhelye, Sátoralja-Ujhelytől 39.s, Király-Helmecztől 10.s, a tőszomszédos Bély községtől 7.s, N.-Tárkánytól 3.s, Leányvartól 5.7 kilométernyire fekszik.

Van három temploma (gkat., ev. ref. és izr.) A kat. templomot 1451-ben építették faragott kockaközből. De hogy már az Arpád-korban is volt temploma, következik abból, mert „Paulus de Agaar sacerdos“-t (vagyis az agárdi papot, Pált) említi az 1299-ből felmaradt okirat. („Akk“ II. évf. 266. lap és Knautz: Monumenta Eccl. Strigoniensis II. 320. l.) Iskolája kettő ugyanannyi tanítvánnyal. A tankötelesek száma felül a 300-on.

Lakosainak száma: 1726 *Szaporodás* — mi szinte esemény számba megy az amerikai kivándorlás nyomán depopulációnak indult *Bodrogközön* — 228 *lélek!* A mi azt bizonyítja, hogy az agárdi nép vérző szívvel is szereti szülőföldje szép határát és nem „ül fel“ a kivándorlásra csábító lelketlen ágenseknek.

Vasuti állomásai: Bély és Perbenyik (6.s klmtr.)

Lakosainak főfoglalkozása a földmívelés, Itéli háziipara a kosárfonás és a vászonszövés. Kereskedője: 7, iparosja: 21. Van patikája, orvosa, kaszinója. Mind a haladás bizonyítékai!

A község közigazgatási kötelekébe tartozik: *Darvas* puszta és még két tanya: a *Nyilak* és *Koresó*. Ide tartozott az „*Ősziszög*“ (talán a tatár-, vagy vízjárás következtében elpusztult *Őszöd* helység nevét őrző) nevű birtoktest is

diszmenetben vonult el. — Ugyanakkor alkalmi istentisztelet volt a gkat., a ref. és az izr. „tatus quo“ hitközség templomában. Itt *Links* dr. az új magyar hitzónok mondott hatásos alkalmi beszédet. Alkalmi beszédét végezvén, emelkedett szellemű imában kérte az ég áldását jó királyunkra; minek végeztével *Eibüschüs* kántor dirigálása mellett a templomi vegyes kar énekelte lélekemelően, igen hatásosan az „Isten áldd meg a magyart!“ kezdetű nemzeti himnuszot. — Délután 1 órakor a honvédtiszti étkezőben diszbed volt, melyen részt vettek *Hadik Béla* gr. főispán és *Dókus* Gyula vm. főjegyző sz. á. honv. huszár hadnagyok is. Az első felköszöntőt *Ófelségére* *Benárd* őrnagy mondotta, utána *Hadik* gr. főispán lendületes felköszöntőben a kir. honvédséget éltette.

— **Személyi hírek.** *Hadik Béla* gróf főispán f. hó 20-án este Budapestre utazott Ujhelyből. — *Arnótfalvy* István vezérkari honvédezzredes a tartalékos honvédsapatok megszemlélése céljából tegnapelőtt d. u. Miskolcra Ujhelybe érkezett. — *Arnótfalvy* Alfréd, m. kir. honvédszászados, N.-Váradon tanár a honv. hadapród iskolában, Ujhelyben élvezti szünétidejét.

— **Katonai dolgok.** A városunkban állomásozó honvéd zászlóalj, *Benárd* Jenő őrnagy parancsnoksága alatt f. hó 23-én reggel távozott el Miskolcra. Onnan az ezreddel később Gömörvármegyébe mennek, hogy résztvegyenek a Rimaszombat környékén végbemenő őszi nagy hadgyakorlatokon, a mi szept. 16-án fog véget érni. — Mint lapunk ma egy hetes számában említettük, a *szatmári* 12-ik honvédszászados reggel délután 5 és 6 óra között különvonaton érkezett Ujhelybe. A bevonulásnak a mi zeneszóval történt, természetesen sok nézője volt és nem mindennapi mozgalmas képet kölcsönzött városunk utcáinak, a míg a 160 tiszet és 1500 honvédet elszálláselták. Az ezred holnapután reggelig marad itt s ez idő alatt, értesülésünk szerint, Ujhely környékén gyakorlatot fognak tartani. Ebből folyólag *Schmidt* Lajos rendőrkapitány plakátokon hívja fel a közönséget, hogy mindazok a kik a gyakorlatokból folyólag mezei kár címén kártérítésre igényt tartanak, ezt a igényüket még a gyakorlat napján a helyszínen levő csapatparancsnokánál vagy bármely tisztjénél jelentsek be, hogy a kiegyenlítés lehetőleg barátságos uton és gyorsan legyen teljesíthető. — A *munkácsi* 11-ik honvédszászados reggel délután külön vonaton érkezett Ujhelybe, a hol a vasuti állomás közelében, *Wallis* grófné földjén, részükre tábori módon ebédet főztek, a melynek elköltése után tovább utaznak Miskolc felé. Végül megemlítjük, hogy az ungvári 65-ik gyalogezred a mult heten szintén vármegyénkben végzett gyakorlatokat és *Telkibánya* környékén harszerű céllovést. Ezek Ungvár és *Munkács*ról, *Kaposon* át, *Deregnő*, *Abara*, *Terebes*, *Vejele*, *Lasztóc* stb. községek irányában haladtak s részben ott is voltak elszállásolva. Az ezred szintén részt vesz a gömörvármegyei zárógyakorlatokon.

— **Ünnepi istentisztelet.** A gesztelyi ev. ref. egyházközség, mint már jelentettük is, a f. évi szept. hó 8-án avatja fel újjáépített templomát és orgonáját. Az ugyanakkor tartandó ünnepi istentiszteletnek sorrendje ez lesz: 1. A LXXXIV. Zsoltár 1. és 5. versét templomnyitás előtt éneklő a gyülekezet. — 2. Főtiszt. és méltóságos *Kun Bertalan* püspök úr a templom kulcsát az egyházközség gondnokától átveszi és a templomot megnyitja. — 3. A

1877-ig, a mikor átkebelezték *Láca* község határába.¹⁷

Névrokoni vannak az országban „*Agárd*“ nevezettel: *Maros-Torda*, *Nógrád*, *Tolna* és *Fejérvármegyékben*.

A *Zemplén*-*Agárd* elnevezésben a *Zemplén* előnév csak a postai és táviróli szolgálatban járja; mert ugy az országos, mint a vármegyei hivatalos helységnévtárban is csak *Agárd* a neve.

Különben ma tősgyökeres magyar község. Az agárdi gör. katolikus oroszul imádkozik ugyan, de nem ért belőle egy szót sem — mondja *Ballagi Géza* dr. („*Megyei Monográfiák*“ 14. l.) Anyagyháza a róm. kat. hiveknek *Nagy-Tárkányban*.

Törvényszéke: *Sátoralja-Ujhely*, járásbíró-sága és kir. adóhivatala *Király-Helmec*.

Soroz: a 65. hadkiegészítő kerületbe, a 14. huszárezredbe, a X. honvédezzredbe, tartozik a 33. népf. járásba.

Postája, egyszersmind posta-takarékpenztára helyben. Utolsó táviróállomása: *Bély*.

Van „fogyasztási szövetség“-e is, mely a „*Bodrogköz atya*“ *Mailáth* József gróf elnöke alatt már három év óta működik kitarótan, áldásosan, hogy jó és olesó érlelmi cikkek nyújtásával *Agárd* és környéke népét megelégedetté tegye.

74-ik dicséret 1—3. verseit orgonakiséret mellett éneklő a gyülekezet. — 4. A 37-ik dicséretet, mint fennálló éneket, éneklő a gyülekezet. — 5. Karének. „*Aldások Istene!*“ Előadja a gesztelyi ev. ref. egyházi énekhar. — 6. Templom- és orgona-felavató ima. Végzi főtiszt. és mélt. *Kun Bertalan* püspök úr. — 7. Karének. Előadja a sárospataki főiskolai énekhar. — 8. Ünnepi szónoklat, úri ima és záróima. Tartja *Zitás* István takta-szadai lelkész. — 9. Karének. Előadja a sárospataki főiskolai énekhar. — 10. Urvacsoravétel. A szertartás alatt beszédet mond *Pálóczy* József mádi lelkész az urvacsorát kiszolgáló *Tóth* Ferenc berzéki lelkész segédletével. — 11. Házassági megáldás. — 12. Keresztelés. Végzi ifju *Keresztury* József nagy-géresi lelkész. — 13. A templomépítés története. Felolvassa *Olajos* Pál gesztelyi lelkész. 14. Püspöki megáldás. — 15. Gyülekezeti záróének. — A templomon kívül maradt gyülekezet előtt *Bartha* Gyula s.-kesznyéni s.-lelkész tart ünnepi szónoklatot. — Délután istentisztelet. Ennek végeztével a táncmulatság veszi kezdetét. Szeptember hó 7-ik napján a hernád-nemzeti vasuti állomásnál az Ujhely és Miskolc felől d. u. 2¹/₂ órai személyvonattal és szept. 8-án a tiszalúci állomásnál a d. e. 9 órai gyorsvonattal érkező vendégeket kocsik várják. A vendégek elszállásolásáról az egyháztanács gondoskodik.

— **Tűz a vasuti gyártelepen.** E hó 23-án este 9 órakor a vasuti gyártelep egyik raktárában felhalmozott csepű megnyuladt s a felesapodott láng már-már a tetőbe kapott, amire az éjjeli őr a tüzet észrevette s a tűzörséget előhívta. Ennek köszönhető, hogy a tüzet, még mielőtt nagyobb baj támadhatott volna, hamarosan beoltották. A tűz a városban is nagy riadalmat keltett, mert az őrség szakadozottan fuvatva a messze hangzó kürtöt, a mi ilyenkor veszedelmet jelent. Ezrivel sietett a nép a gyártelep felé, kivonult a városi tűzoltóság is, hanem mindennek vége volt. Hogy a tűz miként keletkezett, azt ki nem puhatolható.

— **Eljegyzés.** *Reichard* Jenő, eperjesi kereskedő, eljegyezte *Glattstein* Mór helybeli kereskedő leányát *Bertát*.

— **A „Zemplén“ 1902. évi naptára,** mint már jelentettük is, szedés alatt van és előreláthatóan a f. évi okt. hó közepe táján elhagyja a sajtót, hogy mint volt eddig tizennyolc éven át, ismét házi barátja s hogy úgy mondjuk *Bádekkerje* legyen *Zemplén* vármegye közhivatalainak nemcsak, de minden intelligens családnak is *Zemplén* vármegyében. Naptárunk e tizenkilencedik évfolyamának szerkesztését is a „*Zemplén*“ szerkesztője volt szíves magára vállalni *Felkérjük* tehát *Zemplén* vármegye nagyközönségét, ugysis mint naptárunknak vevő publikumát, hogy a Naptár „*Hivatalos Rész*“-ének tökéletesítésére vonatkozó új adatokat legyen szíves közölni a szerkesztővel — legkésőbb a f. évi szept. hó 15-éig.

A „*Zemplén* Naptár“-nak kiadóhivatala.

— **Jótekonycélu táncmulatság.** A Budapestben már évek óta áldásosan működő „*Kitartás*“ c. kölcsönösen segítő egyesület — mely tagjainak balesetbiztosítást, azonkívül segédelmet nyújt halálozás, betegség esetén, nemkülönben ad jogi segédelmet is — *Sátoralja-Ujhelyben* és pedig a „*Kitartás*“-nak itt lakó tagjaiból alakult „*Társas-kör*“ alapja, valamint a helyben felállítandó *Kossuth-szobor* javára, a f. évi szeptember hó 1-én, a „*Vadászkürt*“ kerthelyiségben, *Lukács* és *Dandás* egyesített zenekarának közreműködése mellett, világpóstával egybekötött jótekonycélu zártkörű táncmulatságot rendez. Belépődíj: személy-jegy 1 korona, családijegy 2 korona. A táncmulatság kezdete d. u. 6 órakor. — A táncmulatság pártfogója *Rösner* Tivadarné urasszony. — Rendező bizottság: *Rösner* Tivadarné, diszelnök; elnök *Temesváry* Alajos, a „*Kitartás*“ lap szerkesztője, alelnök *Prokseh* Jakab, pénztáros *Löw* S. Herman, pt. ellenőr *Fazekas* József, táncrendező: *Hlavathy* Béla. — A jótekonycélu, egyszersmind hazafias irányzatú táncmulatságot melegen ajánljuk *Sátoralja-Ujhely* és egész nagy környéke intelligens közönségének úgyszeretetébe és pártfogásába.

— **Hibaigazítás.** Lapunk mult számában, az *Unghváry* Ede t. munkatársunk neve felett az Amerikai kivándorlásról közölt cikkelyből, a második kikezdés után ez az egész pont véletlenül kimaradt. „*Egyedüli* eszköz, a mi célra vezetne, a nép boldogulásának és jólétének előmozdításában nyilvánul. Mindaddig pedig a mig e jobb sorsra érdemes népet a boldogulás útjára nem vezetjük addig, szerény nézetem szerint, dugába dől minden fáradozás. Erdeklődéssel olvastam mindazokat a jó tanácsokat a miket a „*Zemplén*“ utján e fontos kérdés megoldásával foglalkozó nemes keblek nyilvánítottak; de én ugy vélem, hogy mit érnek ezek az igaz szívből eredő jótanácsok ha azok gyakorlati megvalósítása állami kedvezőtlen pénzügyi viszonyaink miatt örökösen zátonyra jut. Már pedig ezen az egész országot érdeklő kivándorlási ügy csakis

Folytatás a II. mellékletben.

¹⁷ *Korchma* M. közlése.

pénzzel, még pedig igen sok pénzzel volna csupán megoldható.”

— **Iskolai értesítések.** A sátoralja-ujhelyi róm. kat. főgimnáziumban a javító-, pótló- és magánvizsgálatokat f. augusztus hó 29-én és 30-án a délelőtti óráiban tartják meg. A vizsgálatok d. e. 8 órakor kezdődnek. — A beírások a főgimnázium I—VIII. oszt. tanulói számára szeptember hó 2., 3. és 4. napjain történnek. E beírások d. e. 9 órától 12-ig tartanak. — A *homonnai állami polgári iskolában* a javítóvizsgálatok augusztus 30-án, a felvételi- és magánvizsgálatok pedig augusztus 31-én és szeptember 1-én tartatnak meg. Az 1901—1902. isk. évre a beírások szeptember 2., 3. s 4. napjain (d. e. 9—12, d. u. 3—6.) eszközöltetnek. — A *homonnai állami felső kereskedelmi iskolában* a javítóvizsgálatok augusztus 31-én lesznek, a beírások pedig az 1901—1902. iskolai évre szeptember 2., 3. s 4. napjain (d. e. 9—12, d. u. 3—6.) eszközöltetnek. A pótló és javító érettségi írásbeli vizsgálatok szeptember 9., 10., 11., 12., 13., 16. s 17. napjain lesznek. — A *sátoralja-ujhelyi róm. kat. elemi fiúiskola* osztályaiba az 1901—2. iskolai évre a beírások f. év szeptember hó 1—6-án fognak megtartatni. A felvételre jelentkező iskolaköteles fiugyermekek szülőik, vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni az igazgatónál, (Papsor-úteai iskolaépület) kinél az iskolapénz is fizetendő. A később jelentkezők csak elfogadható okok alapján vétetnek fel. — A *sátoralja-ujhelyi statusquo' izr. anyahitk.* elemi fiú- és leányiskolában az 1901/2. iskolai évre szóló beírások augusztus 28., 29., 30. és szept. 1-én lesznek a hitk. irodában. Az előadás (a közbeeső vásár miatt) szeptember 4-én fog kezdődni.

— **Uj lap.** „Miskolczi Napló” c. alatt politikai napilad indul Miskolcra a f. évi szept. hó 1-én. Az új politikai napi lapnak Kovács József dr. lesz a felelős szerkesztője, társszerkesztője pedig Hubert János.

— **Hivatalos órák.** A sátoralja-ujhelyi m. kir. posta- és táviró hivatalnál a kassai kerületi igazgatóság következőképp állapította meg a hivatalos órákat: 1. Hétköznapokon és ily napokra eső ünnepeken *délelőtt* az összes szolgálati ágnál 8—12 óráig; *délután:* a) ajánlott levél feladás 9—12-ig, ajánlott levél kiadás 2—7 óráig; b) postautalvány és póstatakarékpénztári be- és kifizetés: 2—3 óráig; c) csomag és pénzes levél fel- és kiadás 2—6 óráig; d) távirat felvétel: 9—12 óráig. — 2. Vasárnap, továbbá Ujév, Husvét és Pünköszt hétfő, Karácson 1. és 2. nap, Aldozcsütörtök, Urnap, Április 11 és Augusztus 20-án *délelőtt* 9—12 óráig, *délután* szünet. A távirat felvétel azonban mint hétköznapokon — 3. Az érkezett anyag kiadatik, illetve kézbesítése megkezdetik; a) *Levélpósta:* délelőtt 7 és 9, délután 3 és 5 órakor; b) *Csomag, pénzes levél* és póstautalvány d. e. 9, d. u. 2 és 4 órakor, c) *Hivatalos és „posterestante” levelek,* d. e. 8 és d. u. 2 órakor. — 4. A levélgyűjtő szekrényekbe dobott levelek kiemeltetnek d. e. 9 és 11, d. u. 2 órakor. — 5. Vasárnap délután a feleknek a hírlapokat csak a hírlapkihordók kézbesítik.

— **Öngyilkosság.** Borzalmas módon vett véget életének f. hó 20-án éjjel Matyi Mihály cseleji származású 28 éves kocsis. A gyártelepi állomás közelében, a 13. számú szelvény mellett, a vasuti vonat elé vetette magát, a mely fejét törzsetől teljesen elmetsette. Ugy találta meg korán reggel Kovács József pályőr, amint a vonalat vizsgálta. Ertesülés után Schmidt Lajos városi rendőrkapitány és Szepesi Arnold dr. főorvos nyomban a helyszínre mentek s a hullát a köztemető halottas házába szállították. Minthogy a nyomozás kétségtelen öngyilkosságot állapított meg, a holttestnek egy bírói, mint rendőri felbontatását mellőzték. A balvégzetű ember legutóbb *Bánóczy* Kálmánnál kocsiskodott. Minden bizonynyal a sorsával való elégedetlenség bírhatta az öngyilkosságra.

— **Trigámia.** Háromnejűség büntetvények elkövetése miatt *Graffy* Antal felső-csebinyei segédjegyzőt öt és félvi fegyháza ítélte el a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék.

— **Halálra vert házaló.** Perlmutter Berkó 73 éves ujhelyi lakos, házaló, abból téngette öregségének örömtelen napjait, hogy egylovasszerűen bejárta a közeli falvakat és fillérenként szedte össze a rongyot, meg a csontot. E hó 20-án már késő este volt mikor a szegény öreg a „Komár” nevezetű koresmához, melynek az 1831-iki parasztlázadás korából is szomorú emléke van, bedöcögött, hogy a sötét éj múltán másnap jókor reggel Ujhely felé vegye útját. Az öreg Berkó ott aludott a koresma udvarán szekerében. Késő éjjel nagy lármára és verekedésre ébredt fel az öreg s rémülten látta, hogy a paraszt legények egy zsidó fuvarost ütlegelnek. A legények, a mint őt is megpillantották, se szó se beszéd, neki rontottak, kézzel bottal

agyba főbe verték. Mikor a koresmáros ki jött a legények kerekét oldották. A súlyosan sérült házalót bevitték a koresmába, másnap reggel behozták az ujhelyi kórházba, hol a rendőség a szegény Berkót kihallgatván, maga mondta el a vele történeteket, úgy amint itt leírtuk. Az úgy a rendőrségtől a kir. ügyészhez került, hol a nyomozás megindítása iránt azonnal intézkedtek. Ezenközben történt, hogy Perlmutter a kapott sérülések következtében f. hó 23-án délelőtt meghalt. Hullájának bírói felbontását tegnap délelőtt végezték.

— **Helyreigazítás.** Péter Mihály gálszécsi ref. lelkész, t. munkatársunktól vettük a következő sorokat: „A Lónyay grófi család deregyei levéltára” cím alatt legközelebb cikket irtam a „Zemplén”-be, melyet több fővárosi lap, ezek között a „Budapesti Hírlap” és az „Egyetértés” is átvévén: kötelességemé vált az ott elmondottakon némi változtatást tenni. Ugyanis időközben *Thaly* Kálmán dr. orsz. képviselő ur, a jeles történész, a kihez a „Kuruc napló” ügyében fordultam és tőle felvilágosítást kértem, Uj-Tátrafüreden kelt szives soraiban értesít, hogy ő ezélt 32 évvel már járt a deregyei levéltárban s a közleményemben leírt „Kuruc naplót”-t akkor felhasználta, sőt felhasználta a Rákóczi-féle okmányokat is. Tévesen irtam tehát, midőn azt irtam, hogy a deregyei levéltárban *Deák* Farkason kívül nem volt más történész, még inkább, midőn a „Kuruc napló”-t eddig felhasználatlannak gondoltam. De az irodalom rengeteg mezején egy *cimben* tévedni: azt hiszem, emberi dolog. A többi felsorolt okmányok azonban sohasem láttam napvilágot. Kötelességemnek tartottam e helyreigazítást kiadni, kérve a cikket átvéző fővárosi lapokat is a rektifikációra.

— **Varázs-színház.** A „Vadászkürt” szállónak nyári tánchelyisége pár nap óta nyári színházzá alakult s szórakoztató helye lett az ujhelyi közönségnek. Balthazar a „csodás bűvész” ütött itt sátrat s mutatja be az ő szemfényvesztő mutatványait különféle e célra alkalmas eszközökkel; egy ilyen előadást volt alkalmunk végig nézni, s minden túlzás nélkül írhatjuk, hogy a Balthazar kávéfőző masinája, Ibikus feje, ördögi kardja, élő virág növesztése, mindmegannyi érdekes látványosság számba megy; záróképek a hasbeszélés művészetét mutatta be az ő komikus alakjaival, s hány változatossággal, a közelről s távolból, mulatságosan élethűen. A kényelmesen berendezett s villanyvilágítással ellátott színházban ma lesz az utolsó előadás, az eddigiektől eltérő műsorral. Belépő jegyek kaphatók *Lövy* Adolf könyvkereskedésében s este a pénztárnál.

— **A sárospataki fiatalság** aug. 11-iki, a *Ballagi* Géza dr. diszelnöksége alatt a sárospataki Kossuth-szobor javára rendezett tánemu-latsága úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben a nemes célhoz méltóan sikerült. Az erkölcsi sikert mutatja, hogy a négyeseket 42 pár táncolta, s hogy az elejétől végig jókedvű társaság nyári multságoknál szokatlanul későn, vagyis csak éjjel után 2—3 óra közt oszlott szét. Az anyagi sikert pedig fényesen bizonyítja az, hogy a szobor-bizottságnak 255 (kétszázötvenöt) koronát solgáltatott át, mint tiszta jövedelmet, a rendezőség. — *Felülízütek:* *Ballagi* Géza dr. 15 K.-t, *Lengyel* Endre, *Petrasovics* János 8—8 K.-t, *Philipp* Károly, *Kiss* Sándor dr. *Meczner* András, *Moskovits* Ignác id. és *Wohl* Aron 5—5 K.-t, *Szepesy* István 4 K.-t, *Steinfeld* Jenő 3 K.-t, özv. *Osapka* Istvánné, *Kondor* Miksa dr., *Klein* Mihály, *Schweiger* Hermán, *Csiszár* Bertalan és özv. *Tóth* Lajosné 2—2 K.-t, *Radácsi* György, *Hodossy* Béla, *Malucki* József, *Tokk* Tivadár és *Wintner* Abrahámné 1—1 K.-t. *A rendezőség.*

— **Balesetek a cséplőgépek körül.** Az elmúlt héten, értesülésünk szerint, ismét több szerencsétlenség történt cséplések alkalmával. Így e hó 22-én *Hrubi* Mihály, a mint a gőzfűrészen fát fűrészelt, a körfűrész balkarját elkapta, úgy, hogy az alkar vastag húsát a fűrész fogai leszakították. Ennek oka, mint ő maga vallja, saját vigyázatlansága. — Szőlőskén meg a *Kovács* Mihály *Muha* László nevű cseléde járt szerencsétlenül. A mozgásban volt lőerőre berendezett cséplőgép rudja ballábát a járgányhoz szorította és a bokában összeroncolta. — A harmadik baleset *Kis-Tárkányban* *Petrik* János tanyáján történt, a hol *Kőczár* Lajos 46 éves cseléde a gép etetése közben a gépdobjából kiszorult szalmán megcsuszott s a gépbe esett, a mely a ballábát térden felől, jobb lábát pedig csuklóig összeroncolta. Mind a három sérült az ujhelyi kórházban van ápolás alatt. Mindezekből pedig az a szomorú tanulság, hogy a cséplés és gépek kezelése körül hiányzik a kellő ellenőrzés, körültekintő óvatosság!

— **Iskolai könyvek.** Amennyiben a gimnáziumi új tanterv értelmében több iskolai könyv meg fog változni, eleve figyelmeztetjük a szülőket,

hogy *használt könyveket ne vásároljanak* ad-dig, míg az iskolai könyvek teljes jegyzékét augusztus hó végén nyomtatásban ki nem adja az intézet igazgatósága; de még akkor is legyenek figyelemmel a szülők, hogy a megmaradt régi könyvek teljes példányok legyenek, levelek ne hiányozzanak azokból, és nagy tiszta, be nem irtált könyvek jussanak fiaik kezébe.

— **Felakasztotta magát.** *Tóth* János, cigándi lakos, régóta gyógyíthatatlan betegségben szenvedett, az orvosok sem tudtak rajta segíteni. E miatt elkeseredésében f. hó 17-én éjjel felakasztotta magát a kertben levő fára. Mikor észre vették, már halott volt. Közsze-nalommal vitték ki a temetőbe. *r. l.*

— **Tűz gondatlanságból.** *Legyes-Bé-*nyén — írja levelezőnk — folyó hó 19-én dé-lután, a *Zalay* Andor nagybirtokos egyik major-jában, két ől s egy magtár leégett. A magtár-ban nagymennyiségű buza volt elhelyezve. A tüzet, mint a csendőség kinyomozta, *J. J.* nagy-birtokosnak az egyik 10—11 éves leánya csinálta. A szülők nem voltak otthon, a kis leány kukoricát főzött szalmatűznél a per-nyét a felmaradt szalmával kivitte a ház mögé, a szalma tüzet fogott, a tűz az alacsony ház ereszébe kapott, innen a *Zalay* Andor földbirtokos óljába. Mindenki sietett menteni. Körjegyzőnk felszólít-ására *Bekees* községből is többen megjelentek, a szerencsi cukorgyári tüzoltók is kisiettek a tűz továbbterjedését megakadályozni, a mi sikerült is.

— **Honvéd zenekar.** A szombat, va-sárnap és hétfőn itt időző szatmári honvéd gyalogezred zenekara e három nap minden est-élyén a „*Korona*” szálló nyári kerthelyiségében játszik.

— **Ragályos betegség a Bodroghkö-zön.** A „*Z. U.*” tudósítója jelentette a meg-döbentő hírt, hogy a Bodroghközön hetek óta pusztító, ragadós betegség szedi áldozatait s pedig a legnagyobb esendben, minden feltűnés nélkül — a pokolvar. Majd minden faluban otthonos. A betegedések száma hozzávetőlege-sen a 200 (!) körül jár, a halálozások pedig 20. A járvány oka legnagyobb valószínűség szerint a lépfenében sűrűn elhulló szarvasmarhák hu-sának fogyasztásából ered.

— **Vizbe fult.** *Oláh* Eszter nevű 8 éves kis-czigándi leányka a *Tiszára* ment egy korsó vizért. Mikor oda ért, a frissen ázott parton megsiklott és a *Tiszába* zuhant. Gereblyével ha-lászták ki, de már akkor megfulladt. A szeren-csétlen kis leány hulláját f. hó 18-án temették el nagy részvét mellett. *r. l.*

— **A lőcs ára.** Súlyos eltárgáltatás árán tudták meg *Palóczy* Mihály olasz-liszka napszá-mos és fia *András*, sátoralja-ujhelyi szőlőmunkás, hogy mi az ára egy talált lőcsnek. Pedig, ha nem akarták volna kétségbevonni azt a régi elemi magyar igazságot, hogy a lőcsnek is két vége van, *Istók* ucsese másképp esett volna meg minden! Ugy történt a dolog, hogy f. hó 18-án délután *Palóczy* Mihály kissé kaptos állapotban *András* fiát kísérte a liszka vasuti állomásra. A mint a köz-ségből kiértek, az ut közepén egy lőcsöt találtak s menten pártfogásukba is vették. A lőcs egy *Liszka*ról a vasuti állomás felé haladó *Viss* köz-ségbeli szabószeti szekerese volt, a ki vesztéségét észrevéven, visszaindult az országuton a lőcsöt keresni. Meg is találta *Palóczy* Mihály, a ki azonban csak egy liter bor fizetése ellenében lett volna hajlandó igaz tulajdonosának visszaadni a lőcsöt. Szó szót követett. *Palóczy* nem adták vissza ingyen a lőcsöt, hanem ütlegeltek a jámbor visi parasztnak — ingyen. És itt kezdett bebizonyulni a mondás igazsága, hogy t. i. a lőcsnek is két vége van; mert *Palóczy*éktől a visi ember erővel is elvette a lőcsöt, sőt úgy el-tárgálta azzal az apát, meg a fiát, hogy arról kántálhatnak, az ifjabbik *Palóczy* beszakadt fejével és dagadt tagokkal, az idősebbik pedig sánta lábbal. — A csendőség a jámbor visi magyarért, a ki úgy eltűnt, hogy bottal üthetik a nyomát, tüvé tette az egész környéket. *r. l.*

— **Szülők figyelmébe.** *Udvardi* Szaniszló helybeli zongoratanár ez év szeptember hó else-jétől saját lakásán (a *Szepesi* dr. háza) alapos zongoraoktatást ad és pedig kezdőknek 3 ft, elő-haladtaknak 5 ft havi díjért. A beírások sze-mélyesen avagy levélileg is eszközölhetők.

— **Margit krém.** Kevés hölgy van az országban, ki a *Földes* Kelemen híres aradi gyógyszerész ezen kiváló arekenőcsét ne ismer-né. Ugyanis az összes szépítő szerek között a *Földes*-féle *Margit*-krém örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, a bőr min-dennemű tisztáltságát, szeplőt, pattanást stb. néhány nap alatt eltávolítja és az arcot szép-pé, üdévű váraszolja. Négy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél és minden gyógy-szertárban. Utánzatuktól óvakodjunk.

— **Finevelő intézet.** (Convictus.) A piaristák sátoralja-ujhelyi főgimnáziumával kapcsolatban a múlt évben megalapított nevelőintézet a következő 1901—2. iskolai évben kibővítve fog fenn maradni s minden irányban fejlesztetni. Azok a szülők tehát, kik fiaikat általános tanári felügyelet alatt akarják neveltetni, mindennemű tájékoztatásért forduljanak a sátoralja-ujhelyi kegyes-tanítórendi társház főnökségéhez.

— **Talált tárgyak.** A rendőrkapitányi ságnál egy talált aranyláncot és egy fekete nőgallért igazolt tulajdonosa átvehet.

— **Az országos m. kir. színművészeti akadémia** Budapestől lapunk utján is tudatja, hogy a beiratások az előkészítő osztályba a f. évi szeptember hó 6—7-én, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember 8-án tartatnak meg d. u. 3 órától kezdve. Bővebb értesítést az int. igazgatósága (Kerepesi-ut 1 sz. III. em.) készsággal ad.

Irodalom.

A Magyar Hirlap éppen tizenegyedik esztendeje szolgálja már a magyar közönség érdekeit. A Magyar Hirlapot az eszmékért vivandó harc vágya teremtette meg. Semmiféle pártkötélhez nem tartozva, szabad szólást biztosít magának mindig és mindenben. Csak a közérdek az, amit urál elösmér, s amiért folyvást fáradhatatlanul küzd. Politikája nemzeti, magyar, demokratikus és liberális. Irodalmi része a Magyar Hirlap-nak elsőrangú. Tárcái csupa hírneves írók tollából valók. Regényei nagy feltűnést keltő kiválóságok. Hírszolgálatát páratlanul gyors és megbízható. A Magyar Hirlap egy sereg kedvezményt ad előfizetőinek teljesen ingyen, minden díj nélkül. Ezek között a legnagyobb az az ingyen könyvtár, amit az általános előfizetők kapnak karácsonkor. Tizenkét kötet gyönyörű regényt ad a Magyar Hirlap minden előfizetőjének, aki megszakítás nélkül egész éven át előfizet a lapra. Különböző pedig minden előfizető annyi regényt kap, a hány hónap óta egyfolytában előfizetője karácsonkor a Magyar Hirlapnak. A kedvezmények ezen kívül még a következők: Az új előfizetők ingyen kapják meg az éppen közlés alatt levő könyvalakban nyomott lapregény elejét. A szerkesztő üzenetekben minden előfizető, a ki komoly kérdéssel fordul a laphoz, teljesen megbízható választ kap szintén díjlanul. A Magyar Gêniozus című pompás havi folyóiratot kedvezményesen áron negyedévenként 75 krajcárért (1 korona 50 fillér) a „Francia Divatlapot” és a „Képes Gyermeklapot” negyedévenként 50 kr.-ért (1 korona). A lap előfizetése félévre 7 frt (14 korona), negyedévre 3 frt 50 kr. (7 kor.), egy hónapra 1 frt 20 kr. (2 korona 40 fillér). A „Magyar Hirlap” kiadóhivatala Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz. a. van.

Egyesületi élet.

Meghívók.

I.
A magyar szent-korona országai sátoralja-ujhelyi fiókjának tisztelt tagjait felkérjük, hogy az augusztus hó 25-én d. u. 4 órakor Sátoralja-Ujhelyben a vármegyeháza nagytermében tartandó évi rendes közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

S.-A.-Ujhely, 1901. augusztus hó 20.

Ambrózy Sándorné. Dókus Gyula,
társelnök. elnök.

II.

A s.-a.-ujhelyi árvasegélyező és jótékony egyesület tisztelt tagjait felkérem, hogy az aug. hó 25-én d. u. 3 órakor S.-A.-Ujhelyben a vármegyeháza nagytermében tartandó évi rendes közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

S.-A.-Ujhely, 1901. augusztus hó 20-án.

Dókus Gyula,
elnök.

Iparos-tanulók munkakiállítása.

Sátoralja-Ujhely, aug. 18.

(W.) A sátoralja-ujhelyi általános ipartestület minden évben szokott rendezni kiállítást a tanuló munkáiból. Tartott ez idén is (f. hó 18-án) példás ünnepiességgel.

Nincs szándékunkban a kiállításról bírálatot írni. Örülünk, hogy az ipartestületnek ama célja, hogy az iparostanulóknak az igyekezetet, az ambíciót fölserkentse, most is igen szépen nyilvánult.

Egyet azonban el nem mulaszthatunk megjegyezni, még pedig azt, hogy egyes iparágak csak igen csekély részben voltak képviselve, egyesek pedig, mint pl. a szűcsiparág, teljesen

hiányzott. Ezt azonban csak egyes iparosok indolenciájának tulajdonítjuk, kik egyáltalán nem akarnak a korral haladni, hanem még mindig csak ósdi maradiságukban kívánnak sinyleni, a mi bizony nemcsak az ő hátrányukra van, de sajna, ártatlan inasok isszák meg leginkább mestereik ódságának a levét.

De nemkevésebbé fényes bizonyítékát adta ezuttal az asztalos iparág, a mai kor előhaldottóságának, a mi csak a mesterek dicséretére válhatik. Itt kivált a többiek közül Reko István, Berezik Nándor előkelő szakiparosunknak a tanítványa, ki nemcsak kiváló szép és jó munkájával, de az asztalosmunkák technikai alaprajzaival is kiérdemelte a nagyközönség és a bíráló bizottság általános dicséretét és elismerését; miért is a dicsérő oklevelen és jutalomkönyvön kívül a legmagasabb, vagyis az első díjjal szolgáló 15 koronával tüntette ki a bírálóbizottság.

A kiállítást reggel 9 órakor Hericz Sándor ipartestületi alelnök lendületes szavakkal nyitotta meg, méltatva a munkakiállítás célját és szükségességét.

Ezután következett a kiállított tárgyak bíráló megsejmlélése. Mindegyik munkadarabon meglátszott az alapos tanulás és igyekezet.

Különösen feltűntek a Weisz Arnold, Szalkai Ferenc, Kornis László, Kuzmiczki János, Friedmann Zsiga, Brandics József, Lukács Illés, Kempfni Gyula, Benesik István, Oláh József, Tóth András, Reko István, Róth Sándor, Komár János, Pirigyi József, Balyo György, Dicker Lipót, Romancsák András, Pósz Bertalan, Szoboszlai József, Dománszki Ede, Gírhényi Gyula, Vidonyi László, Híznyik Dezső, Bodonyi László Mesa Béla, Szvaec József, Széll István, Vazul János, Gécci Mihály, Varanek Pál, Katona Mihály, Strum József, Mízsák Jenő, Weisz József, Róth Sándor, Badari Lajos, Timák József és a Kuba Jaroszlav tanuló ipari munkái.

Képviselve volt a fémiparág 90, a bőriparág 46, a faiparág 18, a nyomdaiparág 9, a szabóiparág 14, vegyiparág 17, a vasuti javítóműhely 10 drb. különféle géprészszel és egyéb tárgyakkal.

Kiosztatott 30 dicsérő oklevél, 4 jutalomkönyv, három 5 koronás, tizenöt 4 koronás, negyven 2 koronás és ötven 1 koronás díj.

A kiállítást d. u. 5 órakor szintén Hericz Sándor ipartest. alelnök zárta be, megdicsérvén a nagyszámú összesereglett kiállító iparostanulókat, kik között nyomban a díjakat ki is osztotta.

És ezzel vége lett az ünnepies aktusnak.

*

A kiállítást este, szintén a „Vadászkürt” kerthelyiségében, hagyományos szokás szerint táncmulatság követte, mely fényesen sikerült. A táncterem zsufolásig megtelt sok-sok szép leánnyal és megannyi táncoló párossal. A négyeseket 64 pár táncolta.

A jelenvolt hölgyek közül a következőket sikerült feljegyezni:

Asszonyok: Armágyi Jánosné, Bányász Istvánné, Bartók Józsefné, Bányász Józsefné, Czinner Bernátné, Dienes Istvánné, Elefánt Mátyásné, Fischer Károlyné, Fischer Odönné, Gyurkovics Odönné, Gyulay Adorjáné, Gáthy Gézáné, Hamza Lászlóné, Homer Istvánné, Jászay Antalné, Háber Gyuláné, Hornyák Jánosné, Horváth Pálné, Gönczy Mihályné, Koleszár Mihályné, Kulits Jánosné, Krucik Györgyné, Laszacs Jánosné, Láng Nándorné, Majoros Gyuláné, Móre Dánielné, Pogány Mihályné, Réz Lászlóné, Ruzsinszky Jánosné, Strum Adolfné, Szuhi Istvánné, Szakácsy Károlyné, Turay Jánosné, Török Antalné, és Werner Miksáné.

Leányok: Bartók Etelka, Bányász Ilona, Csernyiczky Mariska, Czinner Margit és Honór, Dienes Erzsike, Danyicskó Erzsike, Fischer Margit, Gáthy Flóra, Gyulai Juliska, Gávai Margit, Gyurkovics Mariska, Ida és Jolán, Gönczy Margit, Horváth Mariska, Hlavathy-nővérek, Háber Katalin és Vilma, Hamza Juliska, Homer Erzsike, Hornyák Margit, Jakubcsó Erzsike, Kohn Fáni (Budapest), Koleszár Erzsike, Krucik Erzsike, Láng Ilona, Nagy Mariska, és Ilon, Pogány Irén, Ruzsinszky Margit, Strum Honór, Sleisz Mariska, Szilágyi Mariska, Szabó Mariska, Szuhi Anna, Schvarezbard Szerén Török Irén, és Werner Sarolta.

A minden tekintetben igen sikerült mulatság csak a hajnali órákban ért véget, a legjobb hangulatban.

*

Nem mulaszthatjuk itt el, hogy elismerést ne nyilvánítsunk az ipartestület vezetőségének, különösen Bánóczy Kálmánnak, mint az ipartestület elnökének, Hericz Sándor alelnöknek és Gáthy Géza ipartest. titkárnak, kik a kiállítás és mulatság sikerén kitaró szorgalommal és odaadással fáradoztak.

Őket illeti meg az elismerés babérkoszorúja!

CSARNOK.

Peti.

Szép szál cigány a Peti,
Vajda lányát szereti;
Mondta volt még őszapja, őszapja,
Feleségül ő kapja, ő kapja . . .

*

De a hány lány mind hamis,
Vajda lánya maga is . . .
Ott hagyja a szép Petit, szép Petit,
Hűségében kétkedik, kétkedik . . .

*

Kovács volt a szép Peti,
— Kit szívéből tépe ki —
Addig verte a vasat, a vasat:
Míg a szíve meghasadt, meghasadt . . .

(Sátoralja-Ujhely.)

Lestyán István.

Közgazdaság.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1900. évi okt. 1-től. —

Indul Ujhelyből:

Budapest felé

Reggel gyors v. postával	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v. postával	4 óra 02 perc.
Este vegyes v. postával	9 óra 10 perc.

Kassa felé

Reggel személy v.	7 óra 06 perc.
Délután személy v. postával	1 óra 15 perc.
Este személy v. postával	8 óra 32 perc.

Mező-Laborcz felé

Reggel vegyes v. postával	7 óra 06 perc.
Délután személy v. postával	1 óra 35 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.

Csap felé.

Reggel vegyes v. postával	7 óra 39 perc.
Délután gyors v. postával	1 óra 10 perc.
Délután személy v.	5 óra 06 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 46 perc.

Érkezik Ujhelybe:

Budapest felől

Reggel vegyes v. postával	6 óra 33 perc.
Délután gyors v. postával	12 óra 55 perc.
Délután személy v.	4 óra 39 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 14 perc.

Kassa felől

Reggel személy v. postával	7 óra 13 perc.
Délután személy v.	2 óra 52 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.

Mező-Laborcz felől

Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	3 óra 30 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.

Csap felől.

Reggel gyors v. postával	6 óra 54 perc.
Délután személy v.	11 óra 53 perc.
Délután gyors v. postával	3 óra 41 perc.
Este vegyes v. postával	7 óra 56 perc.

Városi és községi ügyek.

* **Személyi hír.** Szent-Györgyi Dezső, Ujhely rt. városi építészeti felügyelője f. hó 19-én Cirkveniczről, a hol négy héten át családjával furdözött, friss egészségben hazaérkezett.

* **Tanácsülés.** Sátoralja-Ujhely r. t. város tanácsa legközelebb holnap délután Székely Elek polgármester előülése mellett tanácskozik.

* **A Csalogány-utca kövezése.** A Csalogány-utca kövezése és csatornázása, úgy látszik, ez évben el fog maradni, mert a hozzájárulás alkalmával megajánlott összeg fizetésével többen nem lévén megelégedve — a hozott határozat ellen felebezést adtak be — mely felebezés, ha el is intéztetik, a nagy munkát az év folyamán aligha lehet lesz elvégezni.

* **Tarozal város régi számadásai ügyében** a S. . . örökösök felségfolyamodást nyújtottak be, mely minden megjegyzés nélkül legfelső helyről a vármegyéhez a belügyminiszter utján tegnapelőtt visszaérkezett.

* Új

ujhelyi áll. emeletes u. Az imponáló om új épü nem lesz pá dor, a szárn láthatóan be

* Egy a sátoralja- sége, mint hirt, f. hó gyujtogatás

* Az u tett helyiség várják az 19 ről, hogy sitették.

* Sza na pénzadó községháza

* Áll toralja-ujh 1901. aug. kötött: 1 születési ben; d) el

Vár

1551/1901

T

Köz

Sátor

Másolat

A m

I/II. Körre

Különös

pezi az

gyének a

hogy az

még mos

azok seg

lelküen e

szemben

ladó hitel

idő szerin

szesithető

az igazá

kölesi eli

jogos igé

évbem mi

tették, ny

dokoltnak

szükséges

hogy azo

évbem

ket a ha

özvegyesé

jenek.

gal és a

egyezeth

nének a

nem volt

kerülő v

tolni. S

ben az

goknak,

ságoknal

azt a tö

szabadsá

ket a ha

zoltassar

mozgatás

nehéz s

bizottság

a legna

szigorral

hanem

gedéken

is állitt

igazolás

sem éle

nem te

haza fia

különös

kat. E

nyugdíj

folytató

szem e

azok ö

fennáll

ván, az

a törvé

szigoru

és egy

lius 9-

a kiad

vül he

11. Szé

hozza.

* **Új iskolaépület-szárny.** A sátoralja-ujhelyi áll. elemi iskolának az Eletpiacon néző emeletes új szárnya e héten fedél alá került. Az imponáló épület, mely megett pl. a főgimnázium új épülete elbújthatik, hét vármegyében nem lesz párja. Az építész-vállalkozó, Klein Izidor, a szárny építtetését szept. hó 15-éig előreláthatóan befejezi.

* **Egy község pusztulása.** Bodzás-Ujlak, a sátoralja-ujhelyi járásnak egyik virágzó községe, mint lapunk nyomtatása közben vesszük a hirt, f. hó 23-án porrá égett. A tűz ismételt gyújtogatásból eredt.

* **Az ujhelyi polgári leányiskola** újjáépített helyiségei teljesen kész és száraz állapotban várják az 1901—2. iskolai év megnyitását, melyről, hogy mikor lesz, lapunkat még nem értesítették.

* **Szada** községnek 2000 (kétezer) korona pénzáradmányt küldött **Andrássy Dénes** gróf községhezjárta építésére.

* **Állami anyakönyvi statisztika.** A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál 1901. aug. 17-től 1901. aug. 24-ig a) házasságot kötött: 1 pár; b) kihirdetett: 4 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 13 esetben; d) elhalálozott: 6 egyén.

Vármegyei Hivatalos Rész.

15511/1901. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.

Tekintetes szerkesztő ur!

Köztudomás végett közzététetik.

Sátoralja-Ujhely, 1901. évi július 30.

Matolai Etele, alispán.

Másolat

A magy. kir. miniszterelnöktől 3000. M. E. I/II. Körendelet valamennyi törvényhatóságnak. Különös gondoskodásom tárgyát képezte és képezi az 1848/49-iki honvédek és azok özvegyének állami ellátása, és ha — tekintettel arra, hogy az állami ellátásban részesülők száma még most is meghaladja az 9500-at és hogy azok segélyezésére a törvényhozás által nagy-lelkűen engedélyezett évi 800.000 korona hitellel szemben még mindig 230.000 koronát meghaladó hitel túlépés mutatkozik — az illetők ez idő szerint nagyobb arányú nyugdíjban nem részesíthetők is: igyekeztemoda irányul, hogy ettől az igazán esekély alamizsnától és inkább erkölcsi elismeréstől senki se essék el, kinek arra jogos igénye van; hogy mindazok, kik 1848/49 évben mint honvédek a hazáért életüket kockára tették, nyugdíjban részesítenek, nemcsak indokoltak és méltányosnak, hanem okvetlenül szükségesnek tartom. Eppen annyira méltányos, hogy azok az özvegyek, kik a szabadságharc, évében vagy azt megelőzőleg életüket, jövőjüket a haza és szabadság védelmének szentelték, özvegyességükben megfelelő ellátásban részesüljenek. — De nem találnám az osztó igazsággal és a dícső honvédnév méltóságával összeegyeztethetőnek azt, ha olyanok is részesítenének a haza elismerésében, kik valóságban nem voltak honvédek és csak most igyekeznek kerülni utakon a névtelen hősök soraiba behatolni. Szép és nemes hivatása van e tekintetben az 1848/49-iki honvédekhez igazoló bizottságoknak, egyesületeknek és a közigazgatási hatóságoknak is, és csak elismeréssel üdvözölhetem azt a törekvést, hogy azok kik 1848/49-ben a szabadságharcban életüket, vagyonukat, jövőjüket a hazának szentelték, mint honvédek igazoltassanak és öreg napjaikra lehető anyagi támogatásban részesítenek, de az mind inkább nehéz sőt lehetetlen lesz, ha a honvéd igazoló-bizottságok és a közigazgatási hatóságok nem a legnagyobb lelkiismeretességgel, igazságos szigorral és beható gondossággal fognak eljárni, hanem rosszul alkalmazott humanizmus és engedékenység által vezéreltetve olyanok részére is állítanak ki igazolványokat, vagy olyanok igazolását mozdítják elő, kik 1848/49-ben sem életüket sem vagyonukat, sem jövőjüket nem tették kockára, hanem éltek úgy mint a haza fiainak más százezrei s milliói és semmi különös elismerésre nem érdemesítették magukat. E vezérelve hatása alatt a ezekre menő nyugdíjazási kérelmek beható gondossággal folytatott tárgyalásából merített tapasztalatok szem előtt tartásával az 1848/49-iki honvédek s azok özvegyeinek állami ellátására vonatkozólag fennálló szabályokat megfelelőleg átdolgoztván, azokat a alá / ide zárt rendeletbe foglalva, a törvényhatóságnak tudomás, közhírré tétel és szigorú szem előtt tartás végett ezennel kiadom és egyszersmind tudatom, hogy az 1895 évi július 9-én 2185 és az 1896. április 22-én 7821 sz. a. kiadott miniszterelnöki rendeletek hatályon kívül helyeztetnek. — Budapesten, 1901. július 11. Széll sk.*

* A rendeletet, illetve szabályzatot, jövő számunk hozza. Szerk.

Heti naptár.

Vasárnap, augusztus 25. F. 13. Lajos kir.
Hétfőn, augusztus 26. Zefirin pp.
Kedden, augusztus 27. Kálaz. József
Szerdán, augusztus 28. Agoston ea.
Csütörtökön, augusztus 29. János fejtét.
Pénteken, augusztus 30. Lim. Róza †.
Szombalon, augusztus 31. Rajmund hv.

A szerkesztő postája.

Felvidéki, Nro 2. Hogy ott esélára áll a dolog, a tekintetben is: jól tudjuk, hiszen Felvidéki Nro. 1-arról sem felejtkezett meg nekünk adatokat szolgáltatni. De mert, ha időelőtt kiadnók a leleplezést „dobbal fognánk verebet”: az ügyet tudomásul irattárba tettük egyelőre. Sunyi ember — nem jó ember. Csak a Nyilt-térben, ott is teljes névaláirással, jelenhet meg. Tessék 3 nap alatt intézkedni. Kéziratát addig megőrizük.

V. — Ungvár. Beérkezett. Kiadjuk rendre, a mint terünk engedi.

Ch. — Csertész. Ugyan, kérjük, vesztett per után ne okvetetlenkedjék újra. Vagy ez önnek talán a kenyere? Ha igen, a mit nem hiszünk, tegye meg újra indítványát a „corona-tanács”-ban. Ott van helye, nem a mi lapunkban, a perütásnak. — Dixi!

Magda — Pécel. A nagy vakációból utolsó üdvözlét. Manya 29-én este otthon lesz.

L. S. S. — Kassa. Levelet küldöttem.

Felölös szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos: **Ehler Gyula.**

Hirdetések.

Szülők figyelmébe.

Tanulók, Iglón egy német házban, lakás, élelmezés és órák adása mellett főlvetetnek. — Czim a kiadóhivatalban.

Egy uri háznál

Kitünő házi koszt

házhoz hordva kapható. — Szeptember 1-től Jókai-utca 634.

Két gymnasiumi tanuló gondos felügyelet mellett a gymnasium közvetlen közelében külön szobával teljes ellátást nyer. I. vagy II. oszt. tanuló külön tanítás mellett is elvállaltatik. — Megkeresések „Deák-utca 815. sz. alá S.-A.-Ujhelybe” intézendők.

Hirdetmény.

A nagy-dobrai uradalom 800 hold területű s igen jónak ígérkező makkoltatása azonnal eladó. — Bővebb felvilágosítást a nagy-dobrai uradalom tisztartósága nyújt Nagy-Dobrán.

Kapható Malártsik György fűszer-kereskedésében Sátoralja-Ujhely.

Vetésre való

500 métermázsza üszögmentes 80 kilós buza eladó; métermázsája az Upori állomáshoz szállitva 8 ft 50 kr.

Egy mázsánként is kiméretik.

Radoczky,

gazdatiszt.

Kelecsny; u. p. Upor.

Tanuló felvétetik a „ZEMPLÉN” könyvnyomdájában

Szülők figyelmébe.

Helybeli nyilvános iskolánál működő tanítónő, ki már évek óta a legelőkelőbb családotknál tanít, magyar, német és francia leckeórák adására ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

1100/1901. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság 1900. évi V. I. 71/1. számú végzése következtében Dr. Rosenthal Sándor ügyvéd által képviselt Bettelheim Gyula bécsi lakos javára Kuschka Károly és társa mramoráki és bjelínói lakosok ellen 1036 és 1644 kor. s jár. erejéig 1901. február 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 4000 koronára becsült következő ingóságok u. m.: gőzmozgony nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság 1901. évi V. I. 71/4. számú végzése folytán 3680 korona tőkekövetelés, ennek esedéke: s vált 6% kamattal, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 139 kor. 05 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig S.-A.-Ujhelyben izraelita hitközség udvarán leendő eszközésére 1901. évi augusztus hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfogadják adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is foganatosítatni fog.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1901. évi augusztus hó 1-én.
Tomasovszky Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Tk. 2440/1901. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmecezi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajthatónak Kassai András végrehajtást szenvedő elleni 271 korona 30 fillér tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a kir.-helmecezi kir. járásbíróság területén lévő Kis-Kövesden fekvő a kis-kövesdi 12. sz. tjkvben A. I. 1—10. sor 24, 25, 215, 307, 364, 456, 524, 577. 658 és 747. hr. számok alatt felvett ingatlanokból a Kassai András nevében álló birtokjuttalékra az árverést 856 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1901. évi szeptember hó 5-ik napján d. e. 10 órakor Kis-Kövesd község bírájának házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladotni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% -át, vagyis 85 korona 60 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. törvényzcikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8-ik szakaszában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kir.-Helmecczen, a kir. jbróság, mint telekkönyvi hatóságnál 1901. évi május hó 19. napján.

Bodnár, kir. jbró.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevételét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetitem

Jó hírnevű vendéglőmben kitünő asztali bor 40 krtól 44 krig, — továbbá valódi hegyaljai szamorodni 1 forint 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.

Weinberger Manó,
S.-A.-Ujhely Korona u.

Tk. 2462/1901. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmecezi kir. jbróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi polgári takarékpénztár végrehajthatónak íj. Hajdu János és neje Vaszily Mária végrehajtást szenvedő elleni 200 korona tőkekövetelés és járulékaik és a csatlakozottul kimondott Bodrogközi takarékpénztárnak 700 kor. tőke s jár. erejéig és 21 kor. 80 fill. s jár. iránti költségeknek és a 173. sz. tjkvben névze szintén csatlakozott Szajkó Istvánné, Perhács Máriaéknak 560 korona s jár. iránti követelésnek s végül a 174. sz. tjkv-re névze Bodnár Istvánné szül. Vaszily Erzsébetnek 100 korona s jár. iránti követelése iránti végrehajtási ügyében a kir. törvényszék (a kir.-helmecezi kir. jbróság) területén lévő Dámóczi községben fekvő a dámóczi 172. sz. tjkvben A. I. 1. sor 489/5. II. hr. szám alatt felvett és Hajdu János nevében álló ingatlanra 292 korona, a dámóczi 173. sz. tjkvben A. I. 1 sorszám 489/3. III. hr. szám alatt felvett és íj. Hajdu János nevében álló ingatlan 220 korona, továbbá a dámóczi 174. sz. tjkvben A. I. 1 sor 489/2. IV. hr. szám alatt felvett és íj. Hajdu Jánosé szül. Vaszily Mária nevében álló ingatlanra ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi szeptember hó 26-ik napján délelőtti 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladotni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% -át vagyis 29 korona 20 fillért, 22 koronát és 7 korona 70 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kir.-Helmecczen, a kir. jbróság mint telekkönyvi hatóságnál 1901. évi május hó 20-án.

Bodnár, kir. járásbíró.

Gróf Andrássy Tivadar szőlőtelepén
a legfinomabb gyógyszőlő

(a legkitünőbb fajok)

nagyban és 5 kilós postakosarakban kapható.

Viszontelárusító arkedvezményben részesül.

U. p. **Sátoralja-Ujhely.**

Szöllőske.

Szőlőkezelőség.

Keil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázó-lakk-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 kö-esőg ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonnan befestésére.

1 doboz ára 45 kr.

Mindenkor kaphatók

BEHYNA TESTVÉREK czégnél **S.-A.-UJHELY.**

5130/1901. tk. sz.

Hirdetmény.

Ublya község telekkönyve urbéri erdő el-különítés következtében, az 1869. évi 2579. számú szabályrendelettel képest átalakított s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz., az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. évi XVI. tör-vénycikk a tényleges birtokos tulajdonjoga-nak bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikkben szabályozott eljárás a telekjegyző-könyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolato-san foganatosítottatik.

E czélból az átalakítási előmunkákat hite-lesítése és a helyszíni eljárás a nevezett köz-ségben az 1901. évi október hó 7-én fog kez-dődni.

Ennélfogva felhívatom

1) az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi ter-vezet ellen netalán észrevételeiket annál bizo-nyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik sze-mélyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2) mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírára az 1886. XXIX. t.-cz. 15-18. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszereznék iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a kiküldött bizottság előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére en-gedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és il-leték elengedési kedvezménytől is elesnek és

3) azok, kiknek javára tényleg már meg-szűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy egyéb megszűnt jog van nyilvántartásilag be-jegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegy-zett jognak kitörölését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Homonnán, a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1901. évi augusztus 3.

Dr. Oláh, kir. albiró.

Az 1836-ik év óta ismeretes

Alapi Sálamon Géza-féle

Szulini Korona Forrás

legszépségsavdusabb — nem műsavval telített természetes ásványvíz.

Kitünő gyógyital

gyomor-, bél-, hólyag-, légeső- és gége-hurut ellen.

Hazánk legjobb borvize.

Savanykás borral vagy gyümölcszörppel — főleg nők és gyermekek számára — kitünő idűtő italt szolgáltat.

Országos főraktár:

Kónya Miklósnál Eperjesen.

Kapható azonkívül minden fűszer és ásványvíz üzletben.

Tej bérlő

kerestetik az 1902-ik évre Bátor Senyey Géza csörgői uradalmába. — Bővebb felvilágosítást ad az urad. intézősége

Haszonbérbe adandó

1902. évi október 1-től számítandó 9 évre a Ghyecz József ur és neje öngyásága tulajdonát képező s Gálszécs, Kohány és Gerenda községek határaitban fekvő mintegy 946 hold (á 1200 □ öl) szántóföld és 44 kaszár rétből álló s ez idő szerint is haszonbérben levő birtok megfelelő lak és gazdasági épületekkel.

A haszonbérlethez tartozik a haszonbérbeadók tulajdonát képező dargói erdőben a birkával és sertéssel való legeltetés is.

Kivánatra bővebb felvilágosítást ad, kinél egyszersmind a haszonbérleti feltételek is megtudhatók

Dr. Novák István ügyvéd,
Gálszécsen.

Millemiumi kiállítás 1896. Nagy millemiumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: **Katona József-utca 8. sz. Margithid és nyugoti pályaudvar közt.**

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

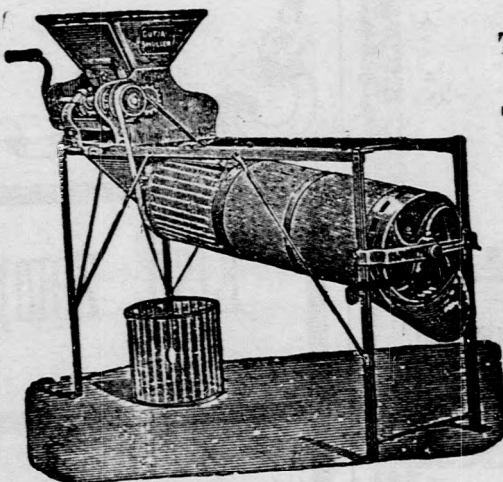
Trieurök: konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel és trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökkel átalakítását.

Malom Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Hazai ipar!

„EMKE“ padlófénymáz!

Magyar gyártmány!

Nem kell osztrák, nem kell német, nem kell külföldi gyártmány, hanem vegyünk **Berkes-féle**

„EMKE“ padlófénymázt,

s így elérjük, hogy kitünő legjobb magyar gyártmányt kaphatunk s e mellett kiváló közművelődési czélt szolgálunk, mert **5% az „EMKE“ javára** szolgál. A Berkes-féle „EMKE“ padló lakk: **a szobapadlók fényezésére kiválóan alkalmas, mert:**

- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: rögtön szárad s így a fényezett szoba már egy óra múlva használatba vehető.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: szagtalan, tehát nem kell a kellemetlen Terpentin szagot napokig a szobákban tűnni.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: mosható s szárazra törülve fénye még fokozottabb.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: víztől nem lesz foltos, mint a többi lakk.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: fényét a többi hasonló gyártmányok között legtovább tartja, tehát legtartósabb.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: üveg keménységűvé válik, s a legkevésbé kopik.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: szeszszel hígítható.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: kitünően alkalmas konyha butorok és más erős használatnak kitett tárgyak mázóására.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: ragadós padlókat szárazzá teszi.
- A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-lakk: a ragadós padlókat szárazzá teszi.

Gyártás és főeladási hely: **Berkes Bertalan** Nagyvárad. — Egyedüli eladási hely: Sátoraljujhelyben: **Klein Albert** és Tokajban: **Olay Lajos** urak kereskedésében.

Legnagyobb czipő- és uri divat-raktár.

Halász Herman ezelőtt özv. Rózsásy Lajosné Sátoralja-Ujhely, főtér.

Czipők csak a legjobb anyagból a legegészségesebb alakban nálam olesón beszerezhetők.

Egyedüli raktár a gomb, fűzős és zugg nélküli „Triumph” czipőknek, mely egy érintéssel fel és lehuzható.

Óriási választék

uri divat-czikkokban,

u. m. legfinomabb férfi és fiu bel- és külföldi kalapokban, finom fehér és színes ingek, gallérok, kézelők és a legizlésebb nyakkendőben, olcsó árakban.

Izléses séta- és táncz spangeres czipők.

Elismert legjobb

Czipő-krémek

minden színben.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Fájós és tyukszemes lábakra kitűnő czipők.

Óriási választék czipőkben és uri divatban.

Szöllő gazdák, borkereskedők, hatóságok és tüzoltó-egyesületek figyelmébe.

DEUTSCH ADOLF

alapít. 1890 első s.-a.-ujhelyi hordógyára alapít. 1890

Sátoralja-Ujhely.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a s.-a.-ujhelyi

HORDÓGYÁRAMBAN

mindenféle nagyságu hordókat készítek, a legkisebb ántalagtól a legnagyobb hordóig, valamint

szüretelő, taposó és fürdő-kádakat

minden megrendelendő nagyságu a legjutányosabb árban.

Különösen ajánlom a t. községek, gazdák és tüzoltó-egyesületeknek a nálam készített

VIZES HORDÓKAT (gömbölyü vagy ovál)

mely kitűnő gyártmányaim számtalan község és tüzoltó-egyesületnél használatban van és melyek még eddig minden más hasonló gyártmányok közül jóságuk és tartósságuk által kitűntek.

Fonto!!! Hordó-gyáramban, mely már több év óta fennáll, csakis a legjobb minőségű hegyi tölgyfa anyagot használok, de kívánatra elvállalok mindenemű fenyőfából készítenő munkákat is és képes vagyok bármily megrendelésnek a legrövidebb idő alatt eleget tenni.

Számos rendelést kérve maradok kiváló tisztelettel

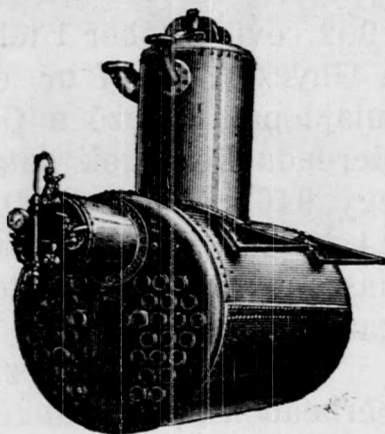
DEUTSCH ADOLF,

hordó-gyáros.

S.-A.-Ujhely, Rákócy-u. (saját házámban.)

Alapítva

1866.

Alapítva

1866.

FLEISCHER ÉS TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje

Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánl:

Gőzkazánokat,

Szesztartályokat,

Viztartályokat,

Gőzgépeket,

szeszgyár berendezéseket,

Malomberendezéseket,

Haszonbérleti hirdetemény.

A tállyai, Zemplénmegyében fekvő, uradalomhoz tartozó „Rátka” majorság, melynek legközelebbi vasuti állomása Szerencs, 1902. évi április hó 1-től 6 évre bérbe adandó.

A majorság áll:

259 hold (á 1600 □ öl) szántó föld

58 „ „ rét

67^{1/2} „ „ legelő

160 „ „ erdei legelőből.

A haszonbérlet feltételei az alulirt igazgatóságnál megtekinthetők.

A báró Maillot-féle uradalmak igazgatósága Zállya.

Hirdetemény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulirt intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10-50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Első zemplén-megyei honi bútór-csarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Bútorokat

vásárolni szándékozó n. é. közönséget van szerencsém meghívni a „Vörös ökör” épületében a földszinten és az emeleten nyolcz teremben kényelmesen berendezett

BUTORRAKTÁRAIM

szives megtekintésére, hol is hazai gyártmányu barok, ó-német és egyéb másnemű stilszerű bútorok a legkényesebb izlésnek is teljesen megfelelőleg, csinos és izlésteljes kivitelben kaphatók.

Kik eddig nálam bevásárolni szivesek voltak, meggyőződhetnek azon állításom igazságáról, hogy raktáramban csakis jó és szolid minőségű és bárminő kívánalomnak megfelelő izlésteljes áruim vannak, miért is kérem e kedvező alkalmat megragadni és ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.